

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA 2021

**ŽELJEZNIČKA
INFRASTRUKTURA
CRNE GORE
AD-PODGORICA**

Sadržaj:

1. Kratak opis poslovne aktivnosti i organizaciona struktura	2
2. Vlasništvo i struktura kapitala.....	6
3. Analiza finansijskog položaja i rezultata poslovanja	7
4. Informacije o članovima upravnih i nadzornih tijela.....	19
5. Mjere zaštite životne sredine.....	21
6. Sprovedene aktivnosti i planirani budući razvoj	23
7. Ulaganje u obrazovanje zaposlenih.....	45
8. Informacije o izloženosti rizicima.....	48
9. Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja.....	49

1. Kratak opis poslovne aktivnosti i organizaciona struktura

Naziv pravnog lica: Željeznička infrastruktura Crne Gore AD - Podgorica

PIB: 02723816

PDV: 30/31-07906-2

Adresa: Trg Golotočkih žrtava broj 13

Šifra djelatnosti: 4910

Naziv djelatnosti: Održavanje željezničke infrastrukture

Istorijat i razvoj kompanije

Pravno lice Željeznička infrastruktura Crne Gore AD - Podgorica osnovano je 02.07.2008. godine sa sjedištem u Podgorici.

Željeznička infrastruktura Crne Gore AD – Podgorica samostalna je organizaciona, ekonomska i poslovna cjelina koja je osnovana jula 2008. godine, u skladu sa odredbama Zakona o privrednim društvima. Dana 09.07.2008. godine, u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici registrovana je: ŽELJEZNIČKA INFRASTRUKTURA CRNE GORE AD-PODGORICA, pod registarskim brojem 4-0008771/001, kao Akcionarsko Društvo.

Društvo je nastalo restrukturiranjem Željeznice Crne Gore – Infrastruktura D.O.O Podgorica, shodno Odluci donijetoj na Vanrednoj Skupštini akcionara Željeznice Crne Gore AD Podgorica od 02.07.2008. godine.

Željeznička infrastruktura Crne Gore AD - Podgorica ima svojstvo pravnog lica i u granicama predmeta poslovanja samostalno istupa u pravnom prometu, zaključuje pravne poslove i preuzima druge pravne radnje od značaja za obavljanje djelatnosti.

Matični broj Društva je 02723816, upisan kod nadležnog organa za statistiku u skladu sa Zakonom kojim se uređuje klasifikacija djelatnosti.

Društvo je registrovano kao poreski obveznik pod registarskim brojem 30/31-07906-2, koje svojstvo je steklo dana 23.07.2008. godine.

Željeznička infrastruktura Crne Gore AD – Podgorica je upisana u registar emitenata hartija od vrijednosti kod Komisije za hartije od vrijednosti, pod registarskim brojem 491 od 22.08.2008. godine i zaključivanjem Ugovora o članstvu, primljena u članstvo emitenata kod Centralne depozitarne agencije (CDA).

U svojstvu upravljača infrastrukture, kao javnog dobra u opštoj upotrebi i vlasništvu države Crne Gore, Željeznička infrastruktura izgrađuje i investira u željezničku infrastrukturu i brine se o njenom održavanju i modernizaciji .

Vizija

Razviti željeznički sistem visokih ekoloških standarda, koji će biti tržišno orijentisan, održiv i koji će biti podrška ekonomskom i turističkom razvoju Crne Gore, usklađen sa širenjem TNT mreže na Zapadni Balkan i integrisan u jedinstveni evropski željeznički prostor.

Misija

Željeznička Infrastruktura Crne Gore treba da :

- Djeluje u opštem, saobraćajnom i ekonomskom interesu Crne Gore u funkciji upravljača željezničkom infrastrukturom,
- Omogući kvalitetno i odgovorno održavanje željezničke infrastrukture i redovnost odvijanja saobraćaja,
- Podstiče finansijsku održivost i samoodrživost željezničke infrastrukture,
- Stavi korisnike svojih usluga u centar saobraćajne politike - transparentno obezbjeđivanje i korišćenje sredstava željezničke infrastrukture,
- Osigura pristup i dodjelu infrastrukturnih kapaciteta željezničkim prevoznicima koji ispunjavaju uslove propisane Zakonom o željeznici,
- Smanji negativne uticaje željezničkog saobraćaja na životnu sredinu.

Zakonom o željeznici predviđena je izrada programa trogodišnjeg razvoja željezničke infrastrukture (Nacionalni program željezničke infrastrukture), kojim se realizuje Strategija razvoja željeznice.

Nacionalni program sadrži: postojeće stanje infrastrukture, planove izgradnje, modernizacije i održavanja infrastrukture, zadatke, njihov opseg, dinamiku realizacije planova, visinu i izvore finansijskih sredstava potrebnih za relizaciju Nacionalnog programa. Nacionalni program je srednjoročni plan za sprovođenje dugoročnog razvojnog programa željezničke infrastrukture u Crnoj Gori. Sredstva za ovaj plan se obezbjeđuju iz Budžeta Crne Gore i kroz kreditne aranžmane. Operativno sprovođenje plana se ostvaruje kroz Godišnje programe održavanja, izgradnje, rekonstrukcije i modernizacije željezničke infrastrukture koji sačinjava Direkcija za željeznice, a sprovodi ŽICG AD Podgorica i o tome podnosi izvještaj.

Godišnji program sadrži: radove na održavanju prema vrstama, obimu i iznosu finansijskih sredstava, troškove za upravljanje i regulisanje saobraćaja, planirane radove na modernizaciji, rekonstrukciji i izgradnji infrastrukture. Sa ovako jasno izgrađenom strukturom planova i nadležnosti (Zakonom o željeznici) stvorene su osnovne pretpostavke za transparentnost procesa planiranja investicija i korišćenja sredstava koje plaćaju budžetski obveznici Crne Gore. Istovremeno za ŽICG AD to znači predvidivost i sigurnost sredstava za obavljanje djelatnosti upravljanja infastrukturom i ispunjenje zakonskih obaveza po tom osnovu.

Osnovna/pretežna i pomoćne delatnosti poslovanja

Prema registraciji, osnovna djelatnost našeg pravnog lica je Održavanje željezničke infrastrukture, sa šifrom djelatnosti 4910.

Osnovni proizvodi i usluge koje preduzeće nudi

Željeznička infrastruktura je, izuzimajući industrijske kolosjeka, javno dobro u opštoj upotrebi, u državnoj je svojini i dostupna je na korišćenje pod jednakim uslovima svim zainteresovanim privrednim društvima koja obavljaju prevoz, na način koji je propisan Zakonom o željeznici.

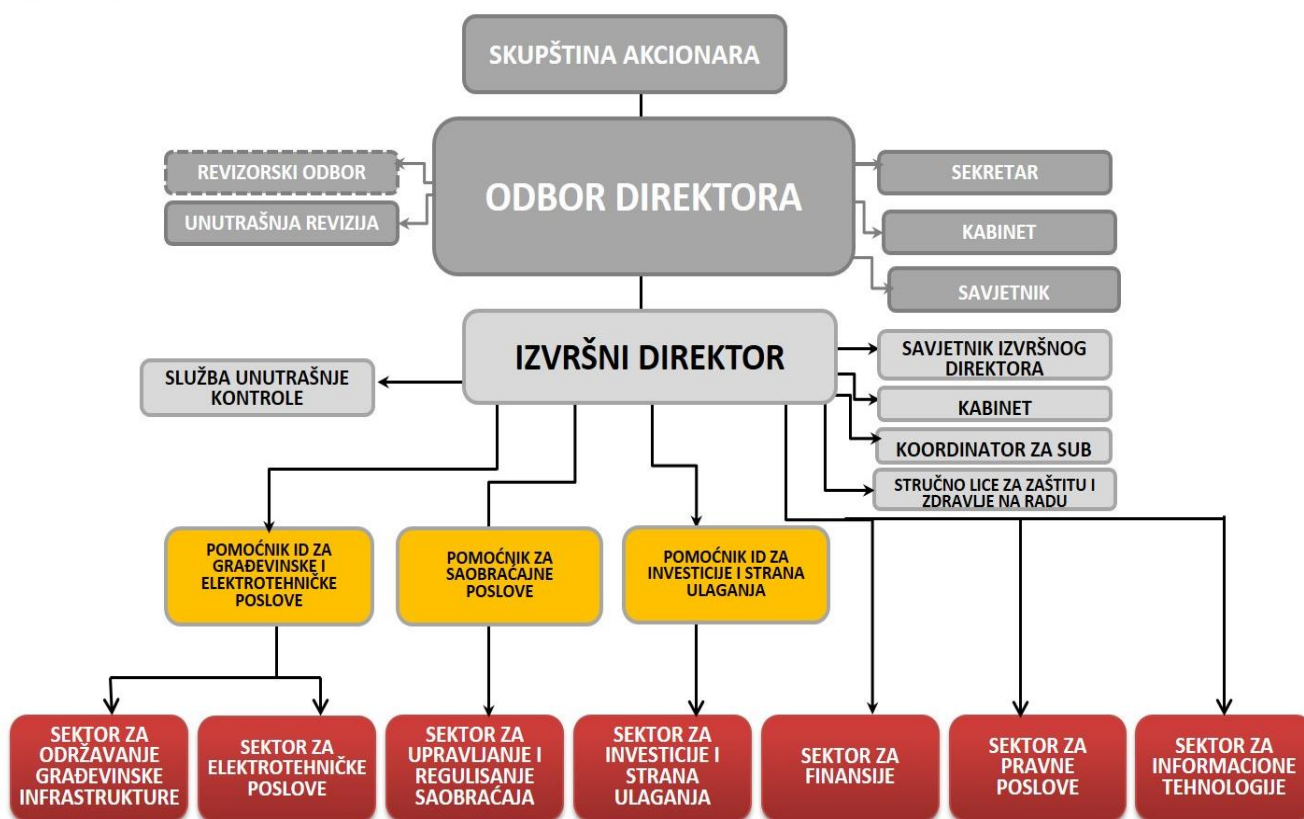
Upravljanje željezničkom infrastrukturom je djelatnost od opšteg interesa. Upravljanje infrastrukturom podrazumijeva organizovanje i regulisanje željezničkog saobraćaja, održavanje i zaštitu infrastrukture. ŽICG upravlja željezničkom mrežom od 327,72 km.

Željeznička infrastruktura Crne Gore osigurava pristup i dodjeljuje infrastrukturne kapacitete svim zainteresovanim željezničkim prevoznicima koji ispunjavaju zakonske uslove, određuje naknade za korišćenje infrastrukturnih kapaciteta, izrađuje i objavljuje red vožnje, organizuje i reguliše željeznički saobraćaj.

ŽICG pruža željezničkim prevoznicima sljedeće usluge:

- minimalni pristupni paket usluga:
  - obradu zahtjeva za infrastrukturni kapacitet,
  - pravo korišćenja dodijeljenog kapaciteta,
  - korišćenje kolosjeka, skretnica i ukrštaja na dodijeljenom kapacitetu,
  - upravljanje saobraćajem, uključujući signalizaciju, regulisanje, prijem i otpremu vozova, sporazumijevanje vezano za saobraćaj vozova i pružanje informacija o kretanju vozova,
  - korišćenje elektroenergetskih uređaja za napajanje energijom potrebnom za vuču vozova, gdje je to na raspolaganju i
  - obezbjeđivanje svih ostalih informacija potrebnih za realizaciju i obavljanje usluga za koje je kapacitet dodijeljen.
- pristup prugom do uslužnih objekata i njihovo korišćenje:
  - stanice za prijem i otpremu putnika, prtljaga i robe, i ostalih objekata, uključujući prikaz reda vožnje putničkih vozova i odgovarajućih prostora za izdavanje karata,
  - manipulativni prostor,
  - kolosjeci za ranžiranje vozova,
  - kolosjeci za gariranje i
  - objekti za pružanje ostalih usluga.
- dodatne usluge podrazumjevaju snabdijevanje električnom energijom za vuču vozova, pomoć pri prevozu opasnih materija i pomoć pri prevozu naročitih pošiljaka
- prateće usluge se odnose na pristup telekomunikacionoj mreži i pružanje dodatnih informacija.

ORGANIZACIONA ŠEMA ŽICG AD PODGORICA

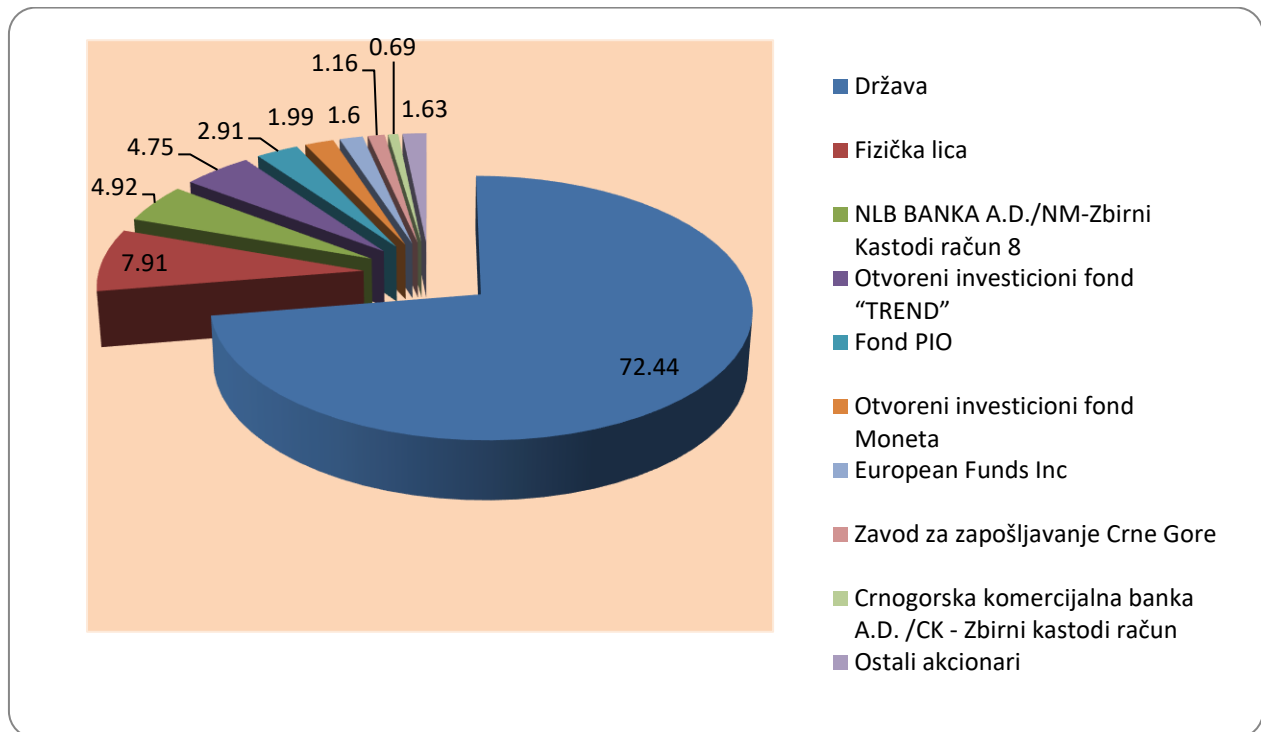

2. Vlasništvo i struktura kapitala

Ukupan akcijski kapital Društva na dan 31.12.2021. godine, po podacima iz CKDD, iznosi 439.663.125,69 € i podijeljen je na 157.638.774 akcija, nominalne vrijednosti 2,78905446338 € po akciji, gdje Država Crna Gora kao većinski vlasnik ima 114.201.201 akcija, što čini 72,4449 % od ukupnog akcijskog kapitala.

Vlasnička struktura na dan 31. decembar 2021. godine:

1. Država.....	72,44%;
2. Fizička lica.....	7,91%;
3. NLB BANKA A.D./NM-Zbirni Kastodi račun 8.....	4,92%;
4. Otvoreni investicioni fond "TREND".....	4,75%;
5. Fond PIO.....	2,91%;
7. Otvoreni investicioni fond Moneta.....	1,99%;
8. European Funds Inc.....	1,60%;
9. Zavod za zapošljavanje Crne Gore.....	1,16%;
9. Crnogorska komercijalna banka A.D. /CK -Zbirni kastodi račun	0,69%;
10. Ostali akcionari.....	1,63%.

3. Analiza finansijskog položaja i rezultata poslovanja

U 2021. Godini, Željeznička infrastruktura Crne Gore je ostvarila negativan finansijski rezultat u iznosu od 30.977.401 €.

➤ Ukupni prihodi	14.368.798€
➤ Ukupni rashodi.....	45.346.199€
➤ Finansijski rezultat-gubitak.....	30.977.401€

Od dana preuzimanja Društva, menadžment ŽICG je zauzeo stav da se treba napraviti presjek stvarnog stanja, zbog čega je, nakon punih 11 godina, sprovedena Procjena vrijednosti imovine na dan 31.12.2021. godine, na osnovu čijeg uknjižavanja je došlo do povećanja ukupnih rashoda u bilansu uspjeha za iznos od 29.634.871 €.

Takođe su data uputstva i smjernice svim popisnim komisijama, kao i Centralnoj popisnoj komisiji, da se neće tolerisati prepisivanje Popisa od prethodnih godina, već da se sprovede detaljno i tačno prebrojavanje svega što je predmet popisa.

Ostvareni rezultat - gubitak u iznosu od 30.977.401 € značajno je veći u odnosu na prethodnu godinu, kada je gubitak iznosio 604.267 €.

Poslovni rezultat kada se izuzmu efekti uknjižavanja Izvještaja o procjeni imovine iznosi 1.342.530 €.

Nakon konstatacije zatečenog stanja, zahtjevan je kroz rebalans Budžeta, neophodan iznos od 3,8 milona eura do kraja 2021. godine.

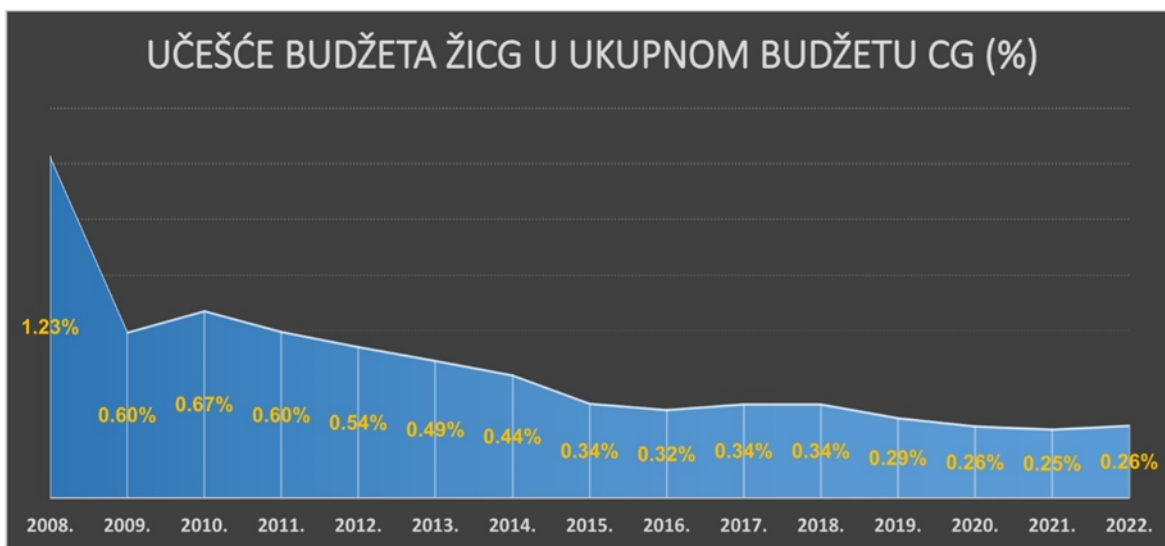
Konstantni apeli Upravi za željeznice, MKI, Ministarstvu finansija o visini neophodnih sredstava iz Budžeta (kao skoro jedinom izvoru finansiranja) za održavanje infrastrukture u stanju koje obezbjeđuje sigurnost i bezbjednost svim korisnicima njenih usluga, nisu naišli na adekvatan odziv, čime smo dovedeni u situaciju da nam se diktira loš tempo održavanja pruge i postrojenja, kao i direktno utiče na poslovni rezultat.

Ne samo da nije reagovano na apele, nego je i iznos opredijeljenih sredstava iz Budžeta za 2021. godinu, kroz Program za tekuće održavnaje željezničke infrastrukture najniži od kada je ŽICG formirana (2008. godine), a samo u odnosu na prethodnu godinu, ista su manja za 672.000 €, što je direktno uticalo na visinu gubitka tekuće godine. Naime, gubitak tekuće godine bi iznosio 670.530 €, da su opredijeljena sredstva iz Budžeta ostala na nivou prethodne godine (6,900 mil.eura za 2020.godinu, 6,228 mil.eura za 2021.godinu).

GODINA	Budžet države CG	Budžetska izdvajanja za ŽICG	UČEŠĆE BUDŽETA ŽICG U UKUPNOM BUDŽETU CG
	u milionima eura	u milionima eura	%
2008.	730	9,0	1,23%
2009.	1.624	9,7	0,60%
2010.	1.426	9,6	0,67%
2011.	1.401	8,4	0,60%
2012.	1.379	7,5	0,54%
2013.	1.376	6,8	0,49%
2014.	1.509	6,7	0,44%
2015.	1.963	6,7	0,34%
2016.	2.126	6,8	0,32%
2017.	2.006	6,8	0,34%
2018.	2.004	6,8	0,34%
2019.	2.384	6,9	0,29%
2020.	2.645	6,9	0,26%
2021.	2.492	6,2	0,25%
2022.	2.466	6,5	0,26%

Tabelarni prikaz ukupnog Budžeta Države Crne Gore i izdvajanja za ŽICG u milionima € i % (kroz Program održavanja) za period od osnivanja ŽICG do danas. (2008. do 2022. godine)

Grafički prikaz izdvajanja za ŽICG u % u odnosu na ukupni Budžet Crne Gore za period od osnivanja ŽICG do danas (2008. do 2022. godine)

Strukturno posmatrajući ukupnu aktivu Društva, može se zapaziti značajno veće učešće stalne imovine za sve tri godine posmatranog perioda u odnosu na obrtnu imovinu Društva.

Stalna imovina učestvuje u ukupnoj aktivi sa 98%, dok u strukturi stalne imovine preovlađuje učešće nekretnina, postrojenja i opreme koje iznosi 99,10%. Stalna imovina na dan 31.12.2021. godine iznosi 587.699.215,65 € i u odnosu na dan 01.01.2021. godine, ista je smanjena za 22.735.125,75 €, odnosno za 3,72%.

Pasiva - izvori sredstava Društva, na dan 31.12.2021. godine, iznosi 598.434.792 €. Dugoročna rezervisanja i obaveze na dan 31.12.2021. godine iznose 29.773.615 € i manja su za 11,57% u odnosu na dan 01.01.2021. godine kada su iste iznosile 33.671.862 €. Kratkoročna rezervisanja i obaveze na dan 31.12.2021. godine iznose 11.952.533 € i iste su veće za 20% u odnosu na dan 01.01.2021. godine, kada su iste iznosile 9.962.057 €.

Pregled odobrenih finansijskih sredstava - budžet

Prilikom izrade nacrtu Zakona o budžetu za 2021. godinu, ŽICG je Upravi za željeznice dostavila projekciju potrebnih sredstva za tekuće održavanje građevinske i elektrotehničke infrastrukture i finansiranje upravljanja i regulisanja saobraćaja u iznosu od 10,8 mil.eura. Budžetom Crne Gore za 2021. godinu je opredijeljen iznos od 6,228 mil.eura.

Na svim međunarodnim skupovima i seminarima koje organizuje Evropska Unija i Transportne zajednice, istaknut je značaj željeznice i željezničkog saobraćaja kao vida ekološkog transporta, koji omogućava bolju povezanost regiona uz minimalan uticaj na trošenje prirodnih resursa budućih generacija.

Sredstva koja su opredijeljena Budžetom za 2021. godinu (6,228 mil.eura) na ime tekućeg održavanja, nijesu mogla da pokriju osnovne potrebe za nabavku materijala i rezervnih djelova, redovno održavanje pruge i postrojenja. Takođe je dovedena u pitanje i redovna isplata zarada zaposlenih, Društvo u 2021. godini nije bilo u mogućnosti da redovno izvršava obaveze prema Državi, na ime poreza i doprinosa na zarade.

Posebno želimo da ukažemo da smo potpuno svjesni nepovoljne finansijske situacije na globalnom nivou u Državi i da ćemo učiniti maksimum napora, kako bi sproveli mjere ušteda, uz naznaku da to ne može biti na račun dovođenja u pitanje bezbjednosti i sigurnosti odvijanja željezničkog saobraćaja.

Umanjenje Budžeta je negativno uticalo na naše poslovanje u sledećem dijelu:

- Plan javnih nabavki, koji je za 2021. godinu iznosio 3,779 mil. eura, od čega je iz poslovnih sredstava planirano da se za ovu namjenu izdvoji 0,567 mil. eura, a iz budžeta 3,212 mil. eura, što se negativno odrazilo na funkcionisanje kompletnog sistema. Plan je urađen za zadovoljavanje najnužnijih potreba tekućeg održavanja pruge u postojećem stanju i obezbeđenja sigurnosti saobraćaja, pa svako dalje smanjivanje budžeta može da se negativno reflektuje na pitanje realizacije neophodnih nabavki opreme i usluga za održavanje infrastrukture, koja je javno dobro u opštem interesu. Dakle, smanjivanje zaliha materijala i rezervnih djelova svih vrsta, koji su neophodni za održavanje građevinske i elektro infrastrukture ne mogu biti u funkciji potrebnog nivoa kvaliteta sigurnosti i bezbjednosti odvijanja željezničkog saobraćaja;

- Problemi sa kojima se suočavamo zadnjih nekoliko godina je zapošljavanje neophodnog stručnog kadra i izvršnog osoblja. Postala je praksa da se zadnjih godina niko ne javlja na pojedine oglase, a da je to posebno izraženo kada je u pitanju zapošljavanje visokoškolaca i da u neposrednom kontaktu ukazuju da je razlog za neprijavlivanje na oglase niska zarada. Napominjemo da je ovo Društvo u toku 2021. godine za zarade izdvojilo ukupno 6,725 mil.eura, da je prosječna zarada na nivou Društva iznosila 442,04€ (bez uključenih sudskih naknada 399,45€) i ista je manja za 17% u odnosu na prosječnu zaradu u Državi koja u 2021. godine iznosi 537€, što je daleko ispod prosjeka na Državnom nivou, pa ovaj podatak dovoljno govori sam o sebi i ne trebamo ga dodatno komentarisati. U komunikaciji sa zaposlenima skoro svakodnevno ukazuju na razloge za opadanje motivisanosti za obavljanje redovnih poslova i radnih zadataka na očekivani nivo, upravo zbog niskih zarada;

- Neizmirena dugovanja prema EPCG AD mogu dovesti u pitanje redovnost odvijanja željezničkog saobraćaja (dug iznosi 1,327 mil.eura);

- Smanjenje Budžeta je uticalo na nemogućnost redovnog servisiranja obaveza prema Poreskoj upravi na ime poreza i doprinosa, a dug po ovom osnovu iznosi 2.914 mil. eura;

- Ukazujemo da imamo ozbiljan problem naplate potraživanja za izdavanje trasa od operatera, a poznato je ko su naši operateri i pod kakvim uslovima oni posluju u finasijskom smislu zbog otežane likvidnosti, tako da bi za slučaj da pribjegnemo prinudnoj naplati u stvari blokirali željeznički sistem, što cjelokupno gledajući ne ide u prilog ni jednom od željezničkih društava.

Potpuno smo sigurni da nije potrebno posebno objašnjavati obavezu i značaj da željeznička infrastruktura bude u stanju koje obazbeđuje sigurnost i bezbjednost svim korisnicima njenih usluga. Takođe ne treba isticati da to nije moguće bez adekvatne finansijske podrške

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI /BILANS STANJA/				
na dan 31.12.2021. godine				
-u EUR-				
AKTIVA				
POZICIJA	Redni broj	2021.	2020.	2019.
A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001			
B. STALNA IMOVINA (003+008+016)	002	587.699.215	610.434.342	600.239.253
I NEMATERIJALNA ULAGANJA (004 do 007)	003	4.979.010	5.629.967	3.728.930
1. Ulaganja u razvoj	004			
2. Koncesije, patenti, licence i slična prava i ostala nematerijalna ulaganja	005	4.979.010	5.629.967	3.728.930
3. Goodwill	006			
4. Avansi za nematerijalna ulaganja i nematerijalna ulaganja u pripremi	007			
II NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (009+010+011+015)	008	582.432.135	604.627.981	596.281.125
1. Zemljište i objekti	009	558.679.981	582.793.322	581.379.529
2. Postrojenja i oprema	010	13.287.863	11.311.663	12.118.777
3. Ostala ugrađena oprema, alati i oprema (012+013+014)	011	58.764	54.389	54.388
3.1. Investicione nekretnine	012			
3.2. Biološka sredstva	013	4.569	4.569	4.568
3.3. Ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva	014	54.195	49.820	49.820
4. Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva i nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi	015	10.405.527	10.468.607	2.728.431
III DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA (017 do 023)	016	288.070	176.394	229.198
1. Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	017			
2. Dugoročni krediti matičnom i zavisnim pravnim licima	018			
3. Učešća u kapitalu kod pravnih lica (sem zavisnih pravnih lica)	019	204.485	81.990	118.570
4. Dugoročni krediti pravnim licima kod kojih postoji učešće u kapitalu (sem zavisnih pravnih lica)	020			
5. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	021			
6. Dugoročna finansijska ulaganja (dati krediti i hartije od vrednosti)	022			
7. Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja	023	83.585	94.404	110.628
C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	024			
D. OBRтна SREDSTVA (026+031+039+043+044)	025	10.693.175	13.606.727	15.672.224
I. ZALIHE (027 do 030)	026	3.566.399	3.606.214	3.655.190
1. Zalihe materijala (materijal za izradu, rezervni delovi, sitan inventar i auto gume)	027	3.479.415	3.519.230	3.568.206
2. Nedovršena proizvodnja	028			
3. Gotovi proizvodi i roba	029			
4. Dati avansi	030	86.984	86.984	86.984
II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (032 do 035)	031	2.765.588	2.619.326	2.253.336
1. Potraživanja od kupaca	032	2.639.683	2.384.040	1.985.381
2. Potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	033			
3. Potraživanja od ostalih povezanih lica	034			
4. Ostala potraživanja (036+037+038)	035	125.905	235.286	267.955
4.1. Potraživanja za više plaćen porez na dobit	036			
4.2. Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost	037	26.920		2.460
4.3. Ostala nepomenuta potraživanja	038	98.985	235.286	265.495
III. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (040 do 042)	039	2.018.111	1.682.404	1.735.917
1. Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica namenjeno trgovanju	040			
2. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udeli	041			
3. Ostali kratkoročni finansijski plasmani	042	2.018.111	1.682.404	1.735.917
IV. GOTOVINA NA RAČUNIMA I U BLAGAJNI	043	2.343.077	5.698.782	8.027.781
V. STALNA SREDSTVA NAMJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	044			
E. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	045	42.402	78.340	114.928
F. UKUPNA AKTIVA (001+002+024+025+045)	046	598.434.792	624.119.408	616.026.405

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI /BILANS STANJA/				
na dan 31.12.2021. godine				
-u EUR-				
PASIVA				
POZICIJA	Redni broj	2021.	2020.	2019.
A. KAPITAL (102+103+104+105+111+116)	101	513.398.905	540.956.411	541.597.260
I. OSNOVNI KAPITAL	102	439.663.127	439.663.127	439.663.127
II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	103			
III. EMISIONA PREMIJA	104			
IV. REZERVE (106+107+108+109-110)	105	108.630.855	105.217.606	105.260.097
1. Zakonske rezerve	106			
2. Statutarne rezerve	107			
3. Druge rezerve	108			
4. Pozitivne revalorizacione rezerve i nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	109	108.630.855	105.217.606	105.260.097
5. Negativne revalorizacione rezerve i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	110			
VI. NERASPOREDJENI DOBITAK ILI GUBITAK (112+113-114-115)	111	-34.895.077	-3.924.321	-3.325.964
1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	112			
2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	113			
3. Gubitak ranijih godina	114	3.924.321	3.325.964	660.937
4. Gubitak tekuće godine	115	30.970.756	598.357	2.665.027
VIII. UČEŠĆE KOJE NE OBEZBJEĐUJE KONTROLU	116			
B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (118+122)	117	29.773.615	33.671.862	36.910.839
I. DUGOROČNA REZERVISANJA (119 do 121)	118	321.150	310.683	278.567
1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	119	321.150	310.683	278.567
2. Rezervisanja za troškove u garantnom roku	120			
3. Ostala dugoročna rezervisanja	121			
II. DUGOROČNE OBAVEZE (123+124)	122	29.452.465	33.361.178	36.632.272
1. Dugoročni krediti	123	27.574.986	31.528.275	34.932.982
2. Ostale dugoročne obaveze	124	1.877.479	1.832.903	1.699.290
C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	125			
D. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE	126	42.153.255	38.372.594	26.288.111
E. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (128+129)	127	11.952.533	9.962.057	10.072.356
I KRATKOROČNA REZERVISANJA	128	524.949	596.039	1.548.949
II KRATKOROČNE OBAVEZE (130 do 137)	129	11.427.584	9.366.018	8.523.407
1. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije	130	5.133	99.879	101.203
2. Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija	131	4.636.182	3.575.338	3.543.809
3. Primljeni avansi, depoziti i kaucije	132	8.966	92.948	48.943
4. Obaveze prema dobavljačima	133	2.908.521	2.787.876	1.800.570
5. Obaveze po menicama	134			
6. Obaveze prema matičnom i zavisnim pravnim licima	135			
7. Obaveze prema ostalim povezanim licima	136			
8. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze (138 do 142)	137	3.868.782	2.809.977	3.028.882
8.1. Ostale obaveze iz poslovanja	138			
8.2. Ostale kratkoročne obaveze	139	3.868.782	2.804.615	3.028.882
8.3. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	140		5.362	
8.4. Obaveze po osnovu poreza na dobit	141			
8.5. Obaveze po osnovu sredstava namjenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno	142			
F. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	143	1.156.484	1.156.484	1.157.839
G. UKUPNA PASIVA (101+117+125+126+127+143)	144	598.434.792	624.119.408	616.026.405

1. PREGLED STALNE I OBRTNE IMOVINE NA DAN 31.12.2021. GODINE

IMOVINA	31.12.2021.	31.12.2020.	Index
Neuplaćeni upisani kapital	-	-	-
Nematerijalna imovina	4.979.010	5.629.967	088
Nekretnine, postrojenja i oprema	582.432.135	604.627.981	096
Dugoročna potraživanja i plasmani	288.070	176.394	163
STALNA IMOVINA	587.699.215	610.434.342	096
OBRTNA IMOVINA	10.693.175	13.606.727	079

Iz tabele se jasno vidi da je stalna imovina na dan 31.12.2021. godine smanjena za 3,72%, odnosno za 22.735.125,75 mil. eura. Na ovako značajno smanjenje imovine najvećim dijelom je uticalo uknjižavanje Izvještaja o procjeni vrijednosti imovine Društva na dan 31.1.2021. godine.

2. EFEKTI KNJIŽENJA PROCJENA IMOVINE NA DAN 31.12.2021. GODINE

Željeznička infrastruktura je angažovala Institut sertifikovanih računovđa Crne Gore i DOO Računovođa, da izvrši procjenu imovine Društva na dan 31.12.2021. godine. Izvještaj je sastavljen kao ažuriranje Izvještaja o procjeni na dan 31.12.2020. godine, koji je urađen od strane Instituta za ekonomska istraživanja DOO iz Beograda. Društvo nije radilo procjenu imovine od 01.01.2011. godine, pa je stoga mišljenje eksternog revizora u njihovim izvještajima od 2017. godine, bilo da se ista odradi.

2021.		Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2021. godine	Procijenjena vrijednost na dan 31.12.2021.	EFEKTI KNJIŽENJA		
				Povećanje reval.rezervi	Ostali rashodi	Smanjenje reval.rezervi
020601	Zemljišta	58.780.663,67	56.079.973,30	4.361.625,10	7.062.315,47	-
021100	Zasadi	4.568,50	4.568,50	-	-	-
022001	Građevinski objekti	528.898.736,19	502.600.007,88	12.241.917,07	21.393.895,17	17.146.750,21
023001	Mašine i oprema	9.152.717,07	10.839.104,53	2.846.000,44	1.159.612,98	-
023002	Alat	31.787,74	70.366,52	38.578,78	-	-
023003	Kancelarijski materijal	16.919,77	59.020,80	42.269,94	168,90	-
023004	Namještaj	4.658,03	21.429,30	16.772,90	1,63	-
023005	Šinska vozila i putnička vozila	1.424.209,15	2.297.941,95	929.207,51	18.876,87	36.597,84
026601	Ostala	49.820,39	54.194,91	4.374,52	-	-
Ukupno		598.364.080,51	572.026.607,69	20.480.746,26	29.634.871,02	17.183.348,05

Iz tabele se uočava da je na osnovu uknjižavanja Izvještaja o procjeni imovine na dan 31.12.2021. godine, ista smanjena za 26.337.472,82 €. Rezultat uknjižavanja je doveo do povećanja revalorizacionih rezervi u iznosu od 3.297.398,21€ (20.480.746,26 –

17.183.348,05), a ostali rashodi koji su evidentirani u bilansu uspjeha kao obezvređenje imovine, iznose 29.634.871,02 €.

Imovina se priznaje u bilansu stanja kada je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi priticati u subjekat i kada imovina ima cijenu ili vrijednost koja se može pouzdano izmjeriti.

U Izvještaju Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore o efektima procjene vrijednosti imovine Društva na dan 31.12.2021. godine, je navedeno da imovinu treba objelodaniti u finasijskim iskazima, radi potpunijih i kvalitetnijih informacija:

„Kako je bilans stanja dvostrani, brojčani finasijski iskaz o svemu čime Društvo raspolaže, sve što je rukovodstvo ostvarilo i sve što se vlasnicima stavlja na raspolaganje Željezničkoj infrastrukturi Crne Gore je stavljena na raspolaganje imovina od koje isti ostvaruje ekonomske koristi, te snosi troškove održavanja istih, ostvaruje kontrolu i upravlja resursima stavljenim na raspolaganje od strane Države. Radi potpunijih i kvalitetnijih informacija za korisnike finasijskih iskaza, ovu imovinu treba objelodaniti u finasijskim iskazima. Objelodavanje svih resursa angažovanih od strane Društva u ostvarivanju svog poslovnog rezultata za posmatrani period.“

„Željeznička infrastruktura Crne Gore AD – Podgorica“ je suočena sa problemom oko prenosa vlasništva nad imovinom ovoga Društva, koja je postupajući od strane Uprave za nekretnine u listovima nepokretnosti, upisana kao svojina Države Crne Gore, a Željezničkoj infrastrukturi je dato pravo upravljanja. Na ovaj način Društvo je dovedeno u situaciju da mora iz svojih poslovnih knjiga izvršiti isknjižavanje imovine koja nije u vlasništvu Društva.

Naime, prilikom ovakvog upisa zanemarena je najvažnija činjenica da je ŽICG AD - Podgorica akcionarsko društvo u kojem Država jeste većinski vlasnik sa 72,44%, ali postoje i manjinski akcionari koji zbog ovakvih postupanja mogu potraživati naknadu štete, koji sigurno neće biti saglasni sa smanjenjem imovine Društva, a neposredno i sa smanjenjem akcijskog kapitala.

U predmetima (koji se odnose na područne jedinice Podgorica i Mojkovac) Upravni sud je odlučio u korist ovog Društva i vratio postupak na ponovno odlučivanje područnim jedinicama Uprave za nekretnine PJ Podgorica i Mojkovac.

Zbog ovakvih radnji koje se odnose na promjenu prava svojine, ŽICG AD-Podgorica je, u cilju izbjegavanja mogućih neželjenih posledica, podnosila žalbe nadležnim organima na Rješenja Uprave za nekretnine, kojima je izvršen prenos vlasništva sa ŽICG na državu. Za pojedine opštine postupak po žalbama je u toku. U postupcima u kojima su se stekli zakonski uslovi, podnesene su tužbe Upravnom sudu Crne Gore. U jednom predmetu (koji se odnosi na područnu jedinicu Podgorica), Upravni sud Crne Gore je odlučio u korist ovog Društva i vratio postupak na ponovno odlučivanje Upravi za nekretnine PJ Podgorica. U ostalim sporovima, još uvijek se čeka poziv za ročište pred Upravnim sudom Crne Gore. Smatrajući da Zakon o državnoj imovini i Zakon o željeznici prilikom ispisa imovine nije tumačen na pravi način, ovo Društvo je pokrenulo postupke nadležnim organima na Rješenja Uprave za nekretnine. Na kraju, u bitnom predlažemo, da se sva imovina ovoga Društva, koja ne potpada pod pojam infrastrukture u smislu Zakona o željeznici, treba da vrati u svojinu ŽICG AD Podgorica. Takođe, predlažemo da se u ovoj godini preduzmu zajedničke aktivnosti u cilju rešavanja ovoga problema na način što bi ovo Društvo ukazalo na posledice koje bi proizvele važeće odredbe Zakona o državnoj imovini. Smatramo da Država u ovom slučaju ne može biti pasivni posmatrač, obzirom da je većinski akcionar ŽICG AD Podgorica.

**ISKAZ O REZULTATU /BILANS USPJEHA/
u periodu od 01.01. do 31.12.2021. godine**

-u EUR-

PASIVA

POZICIJA	Redni broj	2021.	2020.	2019.
1. Prihodi od prodaje - neto prihod	201	250.723	110.249	67.181
2. Promjena vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje	202			
3. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	203			
4. Ostali prihodi iz poslovanja (205 do 207)	204	14.087.999	14.527.958	14.537.523
a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	205	13.838.621	14.241.071	14.350.139
b) Ostali prihodi iz poslovanja	206	249.378	286.887	187.384
c) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine	207			
5. Troškovi poslovanja (209+210)	208	8.550.166	8.493.035	9.990.747
a) Nabavna vrijednost prodane robe i troškovi materijala	209	1.878.684	1.858.652	2.482.460
b) Ostali troškovi poslovanja (rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	210	1.011.645	1.023.822	2.161.074
Amortizacija	210a	5.659.837	5.610.561	5.347.214
6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (212+213)	211	6.564.898	6.674.755	6.796.486
a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	212	3.838.861	3.959.241	3.897.733
b) Troškovi poreza i doprinosa (214 do 216)	213	2.726.037	2.715.514	2.898.753
1/ Troškovi poreza	214	508.125	504.616	538.059
2/ Troškovi doprinosa za penzije	215	1.160.340	1.150.935	1.203.902
3/ Troškovi doprinosa	216	1.057.572	1.059.963	1.156.792
7. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske) (218+219)	217	29.634.871	0	35.000
a) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)	218	29.634.871	0	35.000
b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtne imovine (osim finansijske)	219			
8. Ostali rashodi iz poslovanja	220	334.060	22.170	43.082
I. Poslovni rezultat (201+202+203+204-208-211-217-220)	221	-30.745.273	-551.753	-2.260.611
9. Prihodi po osnovu učešća u kapitalu (223 do 225)	222	0	0	0
a) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	223			
b) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica	224			
c) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu nepovezanih pravnih lica	225			
10. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite) (227 do 229)	226	0	0	0
a) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od matičnog i zavisnih pravnih lica	227			
b) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od ostalih povezanih pravnih lica	228			
c) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica	229			
11. Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (231 do 233)	230	30.075	150.813	17.431
a) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica	231			
b) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od ostalih povezanih pravnih lica	232			
c) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica	233	30.075	150.813	17.431
12. Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine (235-236)	234	-76.949	0	-311.804
a) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	235			
b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine	236	76.949		311.804
13. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (238 do 240)	237	185.254	203.327	207.950
a) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	238			
b) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa drugim povezanim licima	239			
c) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima	240	185.254	203.327	207.950
II. Finansijski rezultat (222+226+230+234-237)	241	-232.128	-52.514	-502.323
III. Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (221+241)	242	-30.977.401	-604.267	-2.762.934
IV. Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno	243			
V. Rezultat prije oporezivanja (242+243)	244	-30.977.401	-604.267	-2.762.934
14. Poreski rashod perioda (246+247)	245	0	0	0
1. Tekući porez na dobit	246			
2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	247			
15. Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja (244-245)	248	-30.977.401	-604.267	-2.762.934
VI. BRUTO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (250 do	249	3.413.248	-42.491	-42.851

257)				
1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme, nematerijalnih ulaganja i bioloških sredstava	250	3.290.753	-5.911	-4.854
2. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu preračuna finansijskih izvještaja inostranog poslovanja	251			
3. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu ulaganja u vlasničke instrumente kapitala	252			
4. Promjene aktuarskih dobitaka i gubitaka po osnovu planova definisanih naknada aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada	253			
5. Promjene učešća u ostalom sveobuhvatnom rezultatu pridruženog društva	254			
6. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu instrumenata zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje	255			
7. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine	256			
8. Ostale promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka	257	122.495	-36.580	-37.997
VII. ODLOŽENI PORESKI RASHODI ILI PRIHODI PERIODA U VEZI SA DRUGIM STAVKAMA REZULTATA /POVEZANIM SA KAPITALOM/	258			
VIII. NETO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (249-258)	259	3.413.248	-42.491	-42.851
IX. NETO SVEOBUH VATNI REZULTAT (248+259)	260	-27.564.153	-646.758	-2.805.785
X. ZARADA PO AKCIJI	261			
1. Osnovna zarada po akciji	262			
2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	263			
XI. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRAVNOG LICA	264			
XII. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA UČEŠĆIMA KOJI NE OBEZBEĐUJU KONTROLU	265			

3. RACIO POKAZATELJI

Racio analiza predstavlja osnovni instrument za procjenu finasijske pozicije i potencijala preduzeća. Stavljanjem u odnos logički povezanih cjelina iz finansijskih izvještaja (Bilans stanja i Bilans uspjeha), dolazi se do rezultata uspostavljenih relacija koji za cilj imaju ocjenu stanja i aktivnosti preduzeća.

POKAZATELJI	2018.	2019.	2020.	2021.
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	0,95	0,84	0,96	0,32
Ekonomičnost redovnog poslovanja	0,95	0,87	0,97	0,95
Koeficijent tekuće likvidnosti	0,38	1,84	1,45	0,94
Koeficijent trenutne likvidnosti	0,08	0,94	0,61	0,21
Koeficijent ubrzane likvidnosti	0,26	1,41	1,07	0,62
Koeficijent finasijske stabilnosti	1,03	1,04	1,06	1,08
Pokrivenost troškova kamatama	-2,20	-10,87	-2,71	-165,96
Participacija troškova kamate u ukupnim rashodima	0,02	0,01	0,01	0,00
Participacija troškova kamate u ukupnim prihodima	0,02	0,01	0,01	0,01

Pokazatelji ekonomičnosti poslovanja nam ukazuju da su ukupni rashodi veći od ukupnih prihoda, u posmatranom periodu pokazatelj je ispod referentne vrijednosti 1. Pokazatelji likvidnosti upućuju da Društvo ne postiže tekuću (opštu) likvidnost, jer je sa aspekta ovog koeficijenta potrebno da jedna jedinica kratkoročnih obaveza bude pokrivena sa najmanje dvije jedinice obrtne imovine, što nije ispunjeno, obzirom da je ista u svim godinama ispod 2. Nedovoljnost ostvarivanja racia likvidnosti je posljedica velikog iznosa kratkoročnih obaveza Društva.

Koeficijent finansijske stabilnosti se izračunava stavljanjem u odnos dugoročno vezanih sredstava (osnovna sredstva, dugoročna finansijska ulaganja, trajna obrtna sredstva i odložena poreska sredstva), sa kapitalom uvećanim za dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze. Potrebno je da koeficijent finansijske stabilnosti bude 1 ili manji od 1, što u konkretnom za posljednje četiri godine nije slučaj.

4. ANALIZA POTRAŽIVANJA

Ukupna aktivna potraživanja ŽICG AD - Podgorica na dan 31.12.2021. godine iznose 2.639.683 €. Najveći dio pomenutog iznosa, odnosno 88% se odnosi na potraživanja od operatera, po osnovu korišćenja željezničke infrastrukture.

Ukupno potraživanje od ŽPCG na dan 31.12.2021. godine iznosi 890.222,39 € od čega se na visoki napon odnosi 297.083,14 €, potraživanje po osnovu zakupa poslovnog prostora 18.381,43 €, potraživanje po električnoj energiji 28.126,54 €, trase 17.420,85 €, dok ostale usluge iznose 2.653,36 €.

Ukupno potraživanje od AD Montecargo na dan 31.12.2021. godine iznosi 988.424,93 €, od čega se u većem dijelu odnosi na dug za trase u iznosu od 562.404,13 €. Ostatak potraživanja se odnosi na visoki napon 383.364,67 €, zakup prostora 25.863,12 €, dok ostale usluge iznose 16.794,01 €.

5. ANALIZA OBAVEZA

Obaveze ŽICG AD prema dobavljačima i obaveze po osnovu poreza i doprinosa na zarade na dan 31.12.2021. godine iznose **6.794.261€** i to :

1) Obaveza prema dobavljačima (1+2)	2.908.521€
1. 1. Obaveza prema dobavljačima iz kredita (zadržana sredstva po ugovorima)	1.128.145€
2. 2. Obaveza prema dobavljačima iz poslovnih sredstava	1.780.376€
 2) Obaveza za poreze i doprinose na zarade	
Stanje obaveza na dan 31.12.2021. godine.....	3.885.740€
1. Porez i doprinosi.....	2.914.585€
(dio VII/15 i XII/15 ; XI/20 do XII/21)	
2. Beneficirani radni staž (2003-2011).....	145.108€
3. Stambeni fond	714.491€
(III/2015-XII/2015; V/16-V/18; XI/20-XII/2021)	
4. Prenijete obaveze diobnim bilansom.....	111.556€

Rješenjem Poreske uprave broj 03/1-3099/2-17 od 10.04.2017. godine usvojen je zahtjev ŽICG za reprogram poreskog potraživanja u iznosu od 3,288 mil.eura, na način što je Društvo obavezano da jednokratnu uplatu u iznosu od 10% (0,328 mil.eura) izvrši u roku od 90 dana od dana donošenja Rješenja, a da ostatak duga u iznosu od 2,959 mil.eura plaća u 60 jednakih mjesečnih rata u iznosima od po 49.325,15€. ŽICG je do sada izmirila sve obaveze utvrđene naprijed pomenutim Rješenjem.

3) Plaćene kreditne obaveze za 2021. godinu

Za 2021. godinu prispile obaveze po međunarodnim kreditima su iznosile 4.022.061,93€. Zbog nemogućnosti ŽICG AD - Podgorica da iz poslovnih sredstava servisira prispile kreditne obaveze, sredstva za plaćanje istih opredijeljena su Budžetom Crne Gore za 2021. godinu na poziciji „subvencije za proizvodnju i pružanje usluga“ u okviru potrošačke jedinice Uprave za željeznice.

Plaćene kreditne obaveze po strukturi:

➤ ČEB 22184.....	510.769,39€
➤ glavnica	497.810,16€
➤ kamata.....	12.959,23€
➤ EBRD 40344.....	1.427.449,89€
➤ glavnica	1.395.786,15€
➤ kamata.....	26.590,15€
➤ komisiona provizija.....	5.073,59€
➤ EBRD 37232 III tranša.....	306.584,54€
➤ glavnica	296.909,40€
➤ kamata.....	9.675,14€
➤ EBRD 37232 III tranša- dodatak.....	1.046.547,48€
➤ glavnica	1.013.520,70€
➤ kamata.....	33.026,78€
➤ EIB 25980.....	576.533,58€
➤ glavnica.....	466.378,48€
➤ kamata.....	110.155,10€
➤ EIB 85597.....	154.175,00€
➤ kamata.....	154.175,00€

4. Informacije o članovima upravnih i nadzornih tijela

Na redovnoj godišnjoj Skupštini akcionara koja je održana 31.03.2020. godine, Odlukom Skupštine akcionara broj 4602/5, izabran je Odbor direktora devetnaestog saziva u sastavu:

1. Prof.dr Safet Kalač, predstavnik državnog kapitala,
2. Veselin Pavićević, predstavnik državnog kapitala,
3. Tanja Dašić, predstavnik državnog kapitala,
4. Goran Ćupić, predstavnik državnog kapitala i
5. Velira Otašević, predstavnik investicionih fondova

Na prvoj Konstitutivnoj sjednici održanoj dana 01.04.2020. godine, izabrani članovi Odbora direktora su između sebe za predsjednika Odbora direktora izabrali prof. dr Safeta Kalača.

U periodu od 01.01.2021. godine do 15.03.2021. godine, ukupno je održano četiri sjednice Odbora direktora na kojima su donijete 14 odluka i 19 zaključaka (14+19=33).

Odbor direktora je svoj rad obavljao u skladu sa Statutom Društva i Poslovníkom o radu Odbora direktora, kojim se bliže uređuje organizacija i način rada Odbora direktora u ostvarivanju prava i dužnosti utvrđenih zakonom, Statutom i drugim opštim aktima Društva.

Odbor direktora broji 5 članova, koje bira i razrješava Skupština akcionara.

Predsjednik Odbora direktora se imenuje na prvoj Konstitutivnoj sjednici koja se održava nakon izbora članova Odbora direktora od strane Skupštine akcionara.

Po osnovu članstva u organima upravljanja, u ovom Društvu, pravo na naknadu za članstvo u Odboru direktora imaju svi izabrani članovi Odbora direktora.

Visina naknade za rad u Odboru direktora ovog Društva, u skladu sa Odlukom Skupštine akcionara broj 5500/6 od 25.07.2016. godine, koja je donijeta na XII vanrednoj Skupštini akcionara iznosi, za predsjednika Odbora direktora u visini jedne prosječne zarade u Društvu ostvarene u prethodnoj godini, dok članovima Odbora direktora pripada naknada u visini 70% prosječne zarade u Društvu ostvarene u prethodnoj godini.

Na vanrednoj Skupštini akcionara koja je održana 15.03.2021. godine, Odlukom Skupštine akcionara broj 2380/3 izabran je Odbor direktora dvadesetog saziva u sastavu:

1. Milena Šuković, predstavnik državnog kapitala,
2. Radovan Vukić, predstavnik državnog kapitala,
3. Vladimir Merdović, predstavnik državnog kapitala,
4. Stefan Pižurica, predstavnik državnog kapitala i
5. Nedeljko Šušlavčević, predstavnik manjinskih akcionara

Na prvoj Konstitutivnoj sjednici održanoj dana 16.03.2021. godine, izabrani članovi Odbora direktora su između sebe za predsjednicu Odbora direktora izabrali Milenu Šuković, dip.ecc.

U periodu od 16.03.2021. godine do 10.11.2021. godine, ukupno je održano dvadesetsedam sjednica Odbora direktora na kojima su donijete 87 odluka, 91 zaključak i 1 izjašnjenje (87+91+1=179).

Odbor direktora je svoj rad obavljao u skladu sa Statutom Društva i Poslovníkom o radu Odbora direktora, kojim se bliže uređuje organizacija i način rada Odbora direktora u ostvarivanju prava i dužnosti utvrđenih zakonom, Statutom i drugim opštim aktima Društva. Po osnovu članstva u organima upravljanja u ovom Društvu, pravo na naknadu za članstvo u Odboru direktora imaju svi izabrani članovi Odbora direktora.

Visina naknade za rad u Odboru direktora ovog Društva, u skladu sa Odlukom Skupštine akcionara broj 4715/5 od 31.05.2021. godine, koja je donijeta na redovnoj godišnjoj Skupštini akcionara iznosi, za predsjednika Odbora direktora u visini jedne prosječne zarade u Društvu ostvarene u prethodnoj godini, dok članovima Odbora direktora pripada naknada u visini 70% prosječne zarade u Društvu ostvarene u prethodnoj godini.

Na ponovljenoj vanrednoj Skupštini akcionara koja je održana 10.11.2021. godine, Odlukom Skupštine akcionara broj 9775/3 izabran je Odbor direktora dvadesetprvog saziva u sastavu:

- 1.Milena Šuković, predstavnik državnog kapitala,
- 2.Radovan Vukić, predstavnik državnog kapitala,
- 3.Radovan Mrdak, predstavnik državnog kapitala,
- 4.Stefan Pižurica, predstavnik državnog kapitala i
- 5.Nedeljko Šušlavčević, predstavnik manjinskih akcionara

Na prvoj Konstitutivnoj sjednici, održanoj dana 10.11.2021. godine, izabrani članovi Odbora direktora su između sebe za predsjednicu Odbora direktora izabrali Milenu Šuković, dip.ecc.

U periodu od 10.11.2021. godine do 31.12.2021. godine, ukupno je održano četiri sjednice Odbora direktora na kojima su donijete 12 odluka i 28 zaključaka (12+28=40).

Odbor direktora je svoj rad obavljao u skladu sa Statutom Društva i Poslovníkom o radu Odbora direktora, kojim se bliže uređuje organizacija i način rada Odbora direktora u ostvarivanju prava i dužnosti utvrđenih zakonom, Statutom i drugim opštim aktima Društva. Po osnovu članstva u organima upravljanja, u ovom Društvu, pravo na naknadu za članstvo u Odboru direktora imaju svi izabrani članovi Odbora direktora.

Visina naknade za rad u Odboru direktora ovog Društva, u skladu sa Odlukom Skupštine akcionara broj 4715/5 od 31.05.2021. godine, koja je donijeta na redovnoj godišnjoj Skupštini akcionara iznosi, za predsjednika Odbora direktora u visini jedne prosječne

zarade u Društvu ostvarene u prethodnoj godini, dok članovima Odbora direktora pripada naknada u visini 70% prosječne zarade u Društvu ostvarene u prethodnoj godini.

Revizorski odbor imenuje Odbor direktora i broji tri člana.

Odlukom Odbora direktora broj 6590/4 od 02.08.2021.godine razriješen je Revizorski odbor i imenovan novi Odlukom Odbora direktora broj 7491/1 od 03.09.2021. godine u sastavu:

- dr Mijat Jocović, predsjednik Revizorskog odbora
- Milena Ostojić, dipl.ecc., član,
- Aleksandar Simonović, bechelor ekonomije,član.

Naknada koja se isplaćuje članovima Revizorskog odbora iznosi 150,00€ za predsjednika i po 100€ za članove Revizorskog odbora, na mjesečnom nivou i ista se isplaćuje na osnovu Odluke Odbora direktora Broj: 840/2-1 od 28.01.2013. godine

U periodu od 01.01.2021. godine do 31.12.2021. godine, po podacima MONTENEGROBERZE, broj 57/2/22 od 17.02.2022. godine, trgovalo se akcijama Željezničke infrastrukture Crne Gore AD – Podgorica (simbol trgovine ŽICG). Realizovane su 3 transankcije, ukupna vrijednost je iznosila 582 €, količina otrgovanih akcija je 74.251, prosječna cijena 0,0078, prosječna cijena akcije je 0,0088 na 31.12.2021. godine, maksimalna cijena je 0,0088, minimalna cijena je 0,0073 eura.

5. Mjere zaštite životne sredine

Tokom 2021.godine, sprovedene su sljedeće aktivnosti u ŽICG po pitanju zaštite životne sredine :

I. U skladu Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl.list CG“, broj 75/18), za planirane projekte sprovedena je procedura o potrebi procjene uticaja projekata na životnu sredinu.

U cilju dobijanja ekološke saglasnosti za početak izvođenja radova i, samim tim, dalje realizacije planiranih projekata, shodno Zakonu o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl.list CG“, broj 75/18), Pravilnika o sadržaju dokumentacije koja se podnosi uz zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene uticaja na životnu sredinu ("Sl.List CG", br.14/07), pripremljena je dokumentacija za odlučivanje o potrebi izrade Elaborata o procjeni uticaja projekata na životnu sredinu u kojoj su, pored ostalog, na detaljan način prikazane mjere koje će se sprovoditi u cilju očuvanja okoline tokom izvođenja radova.

Tokom prethodne godine sprovedeno je ukupno 8 procedura o procjeni uticaja na životnu sredinu, u cilju dobijanja saglasnosti za izvođenje radova na **Rehabilitaciji II grupe proritetnih tunela na pruzi Vrbnica –Bar, za tunele br.154, 156 (opština Bijelo Polje); 157 (opština Mojkovac), 165, 167, 169 (opština Kolašin), 215, 218 (opština Podgorica)**, s obzirom da je članom 8. Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl.list CG“, broj 75/18) utvrđena obaveza da “Nosilac projekta za koji je obavezna izrada elaborata ili projekta za koji je donijeta odluka o potrebi izrade elaborata, ne može pristupiti izvođenju projekta, **odnosno pribaviti odobrenje za**

obavljanje djelatnosti bez saglasnosti na elaborat ili odluke da nije potrebna izrada elaborata”.

Za navedene projekte, ŽICG je dobila Rješenja od strane Agencije za zaštitu životne sredine da nije potrebna izrada Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu, a samim tim i saglasnost za izvođenje radova.

II. U skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom ("Službeni list Crne Gore", br. 064/11 od 29.12.2011, 039/16 od 29.06.2016.god.) ŽICG je izradila Plan upravljanja otpadom i Plan upravljanja građevinskim otpadom.

U aprilu 2021.godine, dobijena je saglasnost od strane Agencije za zaštitu životne sredine na dva značajna dokumenta - Plan upravljanja otpadom (Rješenje br.3464 od 15.04.2021.god) i Plan upravljanja građevinskim otpadom (Rješenje br.3463 od 15.04.2021.godine) za naredni trogodišnji period /2021-2024.godine/.

Plan su izradila stručna lica ŽICG i istim su, na osnovu Plana rada ŽICG, prikazane očekivane količine otpada koji će nastati u narednom trogodišnjem periodu, kao i način adekvatnog privremenog skladištenja stvorenog otpada do konačnog odlaganja istog u cilju očuvanja životne okoline.

Tokom prethodne godine, izvršeno je adekvatno odlaganje električno-elektronskog otpada koji je predat ovlašćenom sakupljaču otpada, shodno Ugovoru br. 8524 od 26.06.2020.godine zaključenim između ŽICG i „Hemosan“ d.o.o iz Bara. U pitanju je elektronsko-električni otpad tj. rashodovana osnovna sredstva Odlukom odbora direktora br.12198/3 od 14.09.2020.god. Za navedeno, dobijena je potvrda o adekvatnom postupanju sa otpadom, u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima iz oblasti upravljanja otpadom – Potvrda izvršenoj reciklaži EE otpada br. 4282 od 14.05.2021. i 5089 od 11.06.2021.godine.

III. U skladu sa ugovorenim obavezama, ŽICG izvještava ino kreditore o svim ekološkim i socijalnim pitanjima koje se odnose na projekat finansiran iz sredstava evropskih banaka (EBRD, EIB).

Pripremljen je Godišnji Izvještaj o ekološkim i socijalnim pitanjima za 2020.god. (12. po redu), shodno Ugovoru br. 37232 i br.40344 zaključenim sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD).

IV. ŽICG prati aktuele projekte iz oblasti ekologije

Predstavnici ŽICG prisustvovali su Vebinarima o zelenoj infrastrukturi koji je organizovan u kontekstu 3. komponente projekta ClimaProof: Izgradnja infrastrukture prilagođene budućim klimatskim i vremenskim obrascima u ciljanom regionu. Projekat ClimaProof finansira Austrijska razvojna saradnja (ADC), a sprovodi Program UN za životnu sredinu (UNEP).

Vebinari su se održavali u periodu od maja do decembra 2021.godine i nastavljeni su i u 2022.godini.

ŽICG će i u narednom periodu, u skladu sa svojim mogućnostima, nastojati primjenjivati adekvatne mjere u svrhu ostvarivanja održivog razvoja, kroz zaštitu prirodnih resursa, kako bi željeznički saobraćaj, inače prepoznat kao vid saobraćaja koji najmanje ugrožava prirodnu sredinu, u tom smislu ispunjavao kriterijume najpodobnijeg transportera.

6. Sprovedene aktivnosti i planirani budući razvoj

Osnovni zadatak menadžmenta u prethodnoj godini bio je unapređenje postojećeg stanja infrastrukture i povećanje stepena sigurnosti i bezbjednosti odvijanja željezničkog saobraćaja. U tu svrhu, Sektor za održavanje građevinske infrastrukture, u skladu sa raspoloživom radnom snagom, materijalom i opremom, je preduzeo i ostvario značajne radove tekućeg održavanja željezničke pruge kao cjeline, na gornjem stroju pruge, na donjem stroju pruge, uključujući i objekte: mostove, tunele i stanične zgrade, na održavanju i eksploataciji mehanizacije i organizaciji čuvarske službe.

- **Zamjena hrastove skretničke građe u stanici Podgorica i masovna zamjena pragova na dionici Zeta-Virpazar**

U predhodnom periodu u stanici Podgorica je zamjenjena značajna količina hrastove hrade na skretnicama br.25, br.24, br.29 pri čemu je izvedeno i prekivanje 35 pragova na skretnici br.6.

PD Podgorica II, koja održava stanicu Podgorica, je ovu građu (77 kom pragova) zamijenila u relativno kratkom periodu, od 23.11.-23.12.2021. godine. Isto je izvedeno kako bi se ojačala kolosječna rešetka i omogućio bezbjedan saobraćaj preko skretnica.

Pored navedenog je u periodu 21.9-05.10.2021 godine izvršena masovna zamjena pragova (88 kom) na relativno kratkom potezu na dionici Zeta-Virpazar u km 427+000-200 i mašinsko regulisanje kolosjeka čime je odklonjeno slabo mjesto na pruzi i uvedena redovna brzina.

Takođe u periodu 06.10-12.11.2021 godine na dionici pruge Zeta - Virpazar u km 430+000-431+100, gdje je bila uvedena lagana vožnja zbog lošeg stanja gornjeg stroja, u velikom broju je izvedena zamjena pragova (260 kom), zatim mašinsko regulisanje kolosjeka, ukinuta je lagana vožnja i uvedena redovna brzina.

Treba takođe reći da je gore izvedenim radovima ŽICG napravila uštedu u odnosu na investiciono održavanje u iznosu od 33.801,49 eura.

- **Zavarivanje klasičnih sastava na klizištima Bare Šumanovića i Povija**

U periodu septembar-oktobar 2021. godine, realizovani su radovi zavarivanja kolosjeka na dijelu klizišta Bare Šumanovića koje je ranije sanirano i klizištu Povija na pruzi Nikšić-Podgorica.

U okviru istog izvršeno je izbacivanje „ubijenih“ sastava, pomijeranje šina i izrada AT varova, otpuštanje DTŠ-a i završno AT zavarivanje šina pri potrebnoj temperaturi.

Na klizištu Bare Šumanovića km 22+370-650 zavareno je 11 sastava dok je na klizištu Povija km13+280-520 zavareno 6 sastava.

Zavarivanjem kolosjeka na navedenim klizištima, smanjena je potreba za tekućim održavanjem na ovom dijelu pruge (koje podrazumijeva podbijanje sastava) i ukinuta lagana vožnja na klizištu Bare Šumanovića u km 22+550-750.

Takođe, ukinuta je i lagana vožnja sa klizišta Povija, koja je bila uvedena sa 20km/h.

- **Ukidanje putnog prelaza Bjeliši**

Nakon izrade nadvožnjaka na mjestu prelaza Bjeliši u km 453+150 na dionici pruge Sutomore – Bar, preduzete su aktivnosti kako bi se prelaz ukinuo.

Sektor za održavanje građevinske infrastrukture je, nakon izdavanja obavještenja u sredstvima javnog informisanja o ukidanju prelaza 26.10.2021. godine, izvršio radove: demontaže kontrašina i uklanjanja ploča iz kolosjeka, zamjenu pragova, ručno podbijanje pragova i planiranje zastorne prizme, a zatim su od strane Sektora za ETP završeni radovi demontaže svih uređaja, signala i polubranika i isključenje prikaza na pultu kod otpravnika vozova stanice Bar. Sa lijeve i desne strane pruge su postavljene table zabrane hodanja prugom zbog bezbjednosti pješaka, a u cilju njihovog upozorenja. Opština Bar je realizovala iz svoje nadležnosti radove postavljanja ograde za sprečavanje saobraćanja drumskih vozila preko prelaza.

Nakon završenih svih gore navedenih radova, preko prelaza je dana 27.11.2022. godine ukinuta lagana vožnja i uvedena redovna brzina. Ukidanje prelaza je doprinjelo bezbjednijem željezničkom i drumskom saobraćaju na ovom dijelu pruge.

- **Pojedinačna zamjena pragova u velikom broju na dionici pruge Virpazar-Sutomore u km 434+630-435+380**

U km 434+630-435+380 je izvršena zamjena pragova u količini od 190 kom (novembar-decembar), kako bi se mogla ukinuti lagana vožnja i vratiti redovna brzina. U aprilu, septembru i novembru je ranije izvršena zamjena još 82 komada starih pragova. Zamjena pragova radi se ručno uz pomoć sitne pružne mehanizacije i bagera koji se angažuje na ovim radovima ukoliko nema većih prioriteta i ukoliko je prije svega tehnički ispravan. Zbog malog broja radnika u PD Bar angažovani su radnici PD Danilovgrad na ispomoć.

Na ovoj dionici pruge, zbog temperaturnih uslova koji nijesu zadovoljeni, nije još uvijek moguće izvršiti mašinsko regulisanje kolosjeka. Čim se temperaturni uslovi steknu, izvršiće se mašinsko regulisanje kolosjeka i uvešće se sada ukinuta brzina 70 km/h.

- **Zamjena skretnice br. 316 u stanici Bar-III reonska grupa**

Zbog pohabanosti metalnih dijelova na skretnici br.316 u stanici Bar (III Reonska grupa), preko koje iz razloga bezbjednosti željezničkog saobraćaja više nije bilo moguće vršiti transport tereta u Luku Bar, izvršena je njena demontaža i formiran kolosjek sa klasičnim sastavima. Ovdje treba napomenuti da radovi zamjene skretnica ne spadaju pod radove tekućeg održavanja već investicione radove. ŽICG je izvršila zamjenu skretnice uz angažovanje dvije pružne dionice (PD Bar i PD Podgorica II) zbog nedostatka radne snage u PD Bar.

Ovim su smanjeni troškovi tekućeg održavanja i omogućen bezbjedan saobraćaj teretnih vozova kroz III Reonsku grupu u Luku Bar.

- **Obezbjedenje u zimskom periodu**

U zimskom periodu godine jedan dio pružnih dionica – PD Bijelo Polje, PD Mojkovac i PD Kolašin imaju velikih problema sa održavanjem objekata u kojima se vrši čišćenje leda i snijega koje se vrši do 3m iznad gornje ivice šine i obavlja se ručno.

Takođe nakon sniježnih padavina u kontinuitetu se vrši čišćenje snijega i leda sa skretnica u svim ukrstnicama i stanicama tako da se u ovom periodu godine ostali radovi tekućeg održavanja ne mogu izvoditi.

Treba naglasiti da je ŽICG u predhodnoj 2021.godini:

- Ugradila 3.717 kom kolosječnih pragova;
- Ugradila 1.444 m' skretničke građe;
- Mašinski izregulisala 39.670 m' kolosjeka;
- Mašinski izregulisala 62 kom skretnica;
- Ugradila 1.560 m³ tucanika;
- Izvršila planiranje 47.455m zastorne prizme.

Tender za geometriju kolosjeka se redovno raspisuje, međutim do sada nije bilo interesovanja ponuđača. Krajem prošle godine ŽICG se angažovala da pokuša sa Železnicama Srbije da obezbijedi mjerna kola međutim zbog ugovora koji je ista imala sa trećim licem, ista se nije odazvala na objavljeni javni poziv.

Napomena: Kako još uvijek nije realizovana investiciona nabavka mehanizacije (nove radne mašine, motorna pružna vozila, sitna pružna mehanizacija i dr.), učinci koje postizemo sa našom starom mahanizacijom nisu zadovoljavajući. Postojeća mehanizacija je dotrajala, često se kvari i zbog zatvaranja pojedinih proizvodnih fabrika, ne mogu se nabaviti ni rezervni djelovi. Pritom, sve su to mašine na kojima se nije nikad radio generalni remont.

Sa postojećom podbijačicom ne možemo da izregulišemo potrebnu dužinu pruge te smo prinuđeni da iz budžeta izdvajamo sredstva za izvršenje ove usluge od strane ponuđača. Kako često imamo problema sa realizacijom javnih nabavki (nerijetko nemamo zainteresovanih ponuđača) zbog male željezničke mreže, nabavka mehanizacije, a posebno podbijačice, je za ŽICG ključno pitanje.

• **Lagane vožnje**

Lagane vožnje, kao vid mjera koje se preduzimaju u interesu bezbjednog funkcionisanja željezničkog saobraćaja, se uvode nakon uočavanja nepravilnosti na pruzi koje se ne mogu trenutno otkloniti, već je potrebno izvesti neke od radova tekućeg održavanja: zamjena dotrajalih pragova, pohabanih šina, dopuna tucanika, zamjena metalnih dijelova, varenje šina, uklanjanje posledica vanrednih događaja i slično ili je u nekim slučajevima potrebno planirati investicione radove.

U pomenutom periodu je vezano za tekuće održavanje pruge uvedeno 38 i ukinuto 32 lagane vožnje, a i za investicione radove je uvedeno 32 i ukinuto 25 laganih vožnji.

Ovo najbolje govori o aktivnostima ŽICG koje se preduzimaju da bi se lagane vožnje ukinule.

Najveći broj laganih vožnji koje nijesu ukinute, zastupljene su već duži vremenski period, pa će u narednom redu vožnje za 2022/2023, preći u ograničene brzine, u stvari se moraju regulisati kroz investicione radove, jer ŽICG nema kapaciteta da izvede potrebne radove kako bi se ova smanjenja brzine ukinula.

Služba za donji stroj i pripadajuća Radna jedinica za održavanje trupa pruge, u skladu sa raspoloživom radnom snagom, materijalom i opremom realizovala je sledeće aktivnosti tekućeg održavanja, samostalno i kao ispomoć pružnim dionicama, po mjesečnim planovima rada, a u pojedinim slučajevima i postupajući po rješenjima ili nalogima Službe unutrašnje kontrole ŽICG:

- Ručno čišćenje odvodnih kanala uz utovar, transport i istovar;
- Ručno čišćenje nanosa iz propusta, uz utovar, transport i istovar;
- Mašinsko čišćenje odronjenog materijala sa kosina, uz utovar, transport i istovar;
- Održavanje kamenih kosina ručnim kavanjem labavog kamena uz ugradnju putarskih mreža na određenim potezima;
- Sječa i uklanjanje žbunja i ševara sa kosina i održavanje zatravljenih kosina, bankina za nesmetano odvodnjavanje prizme sa uklanjanjem rastinja iz kolosjeka;
- Sječa drveća motornom testerom van pružnog pojasa;
- Obilježavanje traka u tunelima;
- Izrada odbojnih greda pored pruge, za sprečavanje osipanje tucanika;
- Popravka ruiniranog betona na porpornim zidovima;
- Nadogradnja potpornih zidova i portala tunela;
- Mjesečno održavanje putnih prelaza u istom nivou sa ugrađenim armirano betonskim pločama;
- Izrada, transport, ugradnja novih pružnih oznaka: padokazne table, kilometarske i hektometarske oznake pored pruge, tunelske oznake itd.

Takođe, radnici PD su radili na ručnom obijanju leda u tunelima i čišćenju leda i snijega sa skretničkog područja i sa staničnih kolosjeka radi obezbeđenja slobodnog profila pruge.

Radovi RJ za održavanje trupa pruge osim pozicija predviđenim Programom 2021.godine obuhvatili su i:

- Ugradnju ormarića za skretničke knjige u PD Podgorica II (2 kom), PD Nikšić (2 kom), PD Danilovgrad (2 kom), PD Kolašin (2 kom),
- Kavanje kosine u km 394+220 PD Podgorica I nakon vanrednog događaja gdje je izvršeno kavanje labavog kamena i transportovano na deponiju (6 m³),
- Izrada, transport i ugradnja novih pružnih oznaka,
- Mjesečno održavanje putnih prelaza u istom nivou sa ugrađenim armirano betonskim pločama u PD Podgorica I (nivelacija armiranobetonskih ploča na putnim prelazima - ova pozicija rada predviđena je pod pozicijom 39. Programa održavanja za gornji stroj),
- Postavljanje i privremeno uklanjanje zaštitne žičane ograde na nadvožnjaku zbog rizika od krađe u km 403+800-900 lijevo - PD Podgorica I (32 NČ),
- Utovar i istovar novih pragova na TMD u stanici Podgorica u km 403+800-900 i 403+830-860 (48 NČ),

- Planiranje zastorne prizme ručno u km 403+830-970 - PD Podgorica I (32 NČ),
- Popravka i betoniranje temelja vertikalne postojeće signalizacije na putnom prelazu u km 5+850 - PD Tuzi (2 kom),
- Popravka, betoniranje i postavljanje padokaza u km 366+405 i 397+503 (2 kom), postavljanje „S” oznake na stajalištu Zlatica u km 400+300 (1 kom),
- Rajzovanje i kajlovanje bagera na plato kola u st.Bar i st.Trebešica,
- Izrada granice manevrisanja (betoniranje i šalovanje) i postavljanje iste u km 368+945,
- Patošenje plato vagona kod Službe za mehanizaciju.

Takođe, značajno je pomenuti sljedeće radove:

- **Otklanjanje posljedica vanrednog događaja (odrona)**

Kavanje kosine u km 394+220 PD Podgorica I nakon vanrednog događaja gdje je izvršeno kavanje labavog kamena i transportovano na deponiju (6 m³), takođe rad na otklanjanju posledica vanrednih događaja od odrona obavljan je na više lokacija i ogledao se u razbijanju kamenih blokova i čišćenju odronjenog materijala iz kolosjeka i kanala.

- **Otklanjanje posljedica vanrednog događaja (požara) na mostu Ljuboviđa**

Zbog posljedica vanrednog događaja (požara) na mostu Ljuboviđa izvršena je zamjena drvenih patosnica 10 m² pješačke staze na mostu Ljuboviđa, ugradnja poklopnih greda i 5 kom.

- **Popravka stope stuba br.2 mosta Tara I PD Mojkovac**

(Prijava radova Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma; Zahtjev Upravi za vode za mišljenje i davanje saglasnosti za izvođenje radova) Most Tara I je pregledan od strane akreditovane institucije 2013. godine, a Glavni projekat izrađen 2014.godine. Most se nalazi na listi prioriteta za investiciono održavanje.

Tokom pregleda od strane Službe za donji stroj i Pružne dionice Mojkovac 2018. godine nakon velikih padavina i snažnih bujičnih tokova sa transportovanim kamenim blokovima koji su prouzrokovali velika oštećenja stope stuba br.2 u koritu rijeke Tare, rukovodstvu je dat prijedlog za pokretanje hitnih mjera popravke.

Dobijena je saglasnost od rukovodstva ŽICG, i pokrenute su 4 tenderske procedure, a na upućeni poziv zbog manjeg obima radova i relativno niske cijene ni jedan ponuđač se nije odazvao. Iz ovog razloga pokrenute su aktivnosti za hitno rješavanje na način postupanja kod investicionih projekata saglasno međunarodnim procedurama FIDIC. Zbog ugrožene stabilnosti mosta kao i uticaja na bezbjednost željezničkog saobraćaja i rukvodstvo i inženjeri su dali zajednički doprinos da se ovaj problem uspješno rješi.

Preduzete hitne mjere su zahtjevale kratko vrijeme za realizaciju, a kako nismo raspolagali posebnim fondom za ovakvu vrstu radova, odavde proizilazi da je u

budućnosti neophodno formirati posebni fond za preduzimanje hitnih mjera kod održavanja infrastrukturnih objekata i zemljanog trupa.

- **Radovi na zaštiti pruge od odrona nadziđivanjem tunelskih portala pomoću šina i talpi (betonskih ploča)**

Postavljanje AB ploča između nosača od šina na potpornom zidu na pruzi Vrbnica – Bijelo Polje od km 360+330-900

Izrada AB ploča u radionici u Podgorici za postavljanje između nosača od šina na potpornom zidu na pruzi Vrbnica-Bijelo Polje (izrada šablona, priprema platoa, betoniranje ploča).

- **Radovi na izgradi odbojnih greda i nadzidaka duž poteza st.Mojkovac – uk.Trebaljevo**

Redovnim pregledima pruge od st.Mojkovac do uk.Trebaljevo, ustanovljeno je da se na pojedinim mjestima duž pruge ne može na propisan način urediti zastorna prizma, jer je visoka i strma, što se loše odražava na stabilnost kolosječne rešetke, odnosno na bezbjednost željezničkog saobraćaja.

Iz pomenutih razloga RJ za održavanje trupa pruge i Služba za DS su u procesu trebovanja potrebnog materijala, nakon čega će se započeti izrada šablona i betoniranje odbojnih greda u st.Podgorica čija će ukupna dužina iznositi 553 m'.

- **Popravka i antikorozijska zaštita metalnih ograda (RJ za održavanje trupa pruge)**

Funkcija metalnih ograda je uglavnom zaštitna, a zbog nedostatka sredstava za tekuće održavanje, RJ za održavanje trupa pruge koristi stare uklonjene ograde sa mostova za popravke i izradu zaštitne ograde iznad portala tunela, a u cilju zaštite od odrona, kao i otklanjanje posledica vanrednih događaja i drugih oštećenja.

Na osnovu registrovanih problema na donjem stroju, planiraju se aktivnosti RJ za održavanje trupa pruge. RJ za održavanje trupa pruge na mjesečnom nivou planira radove za slijedeći mjesec na osnovu izještaja o stanju problema na donjem stroju uključujući i otklanjanje posledica vanrednih događaja.

- **Pregled objekata donjeg stroja**

U prethodnom periodu pregledani su objekti donjeg stroja po nalogu rukovodioca/komisija i sačinjeni izvještaji sa priložima o činjeničnom stanju utvrđenom vizuelnim pregledima i predlozima o mjerama sanacije. Najznačajniji pregledi su :

- nestabilne kosine na pruzi Podgorica-državna granica sa Albanijom
- 5 rehabilitovanih kosina na pruzi Nikšić-Podgorica
- Tunel Bašine Vode
- 13 betonskih mostova na pruzi Vrbnica-Bar

- 8 tunela na pruzi Vrbnica-Bar LOT 1 i LOT 2
  - Tunel Sozina
  - Most Tara I
  - Propust Virpazar i dr.
- **Radna jedinica pomoćni i protivpožarni voz – Služba za mehanizaciju o okviru Sektora za održavanje građevinske infrastrukture**

Jedan od većih problema koje je imala ŽICG je zadnjih šest godina jeste dostupnost pomoćnog voza. Pomoćni voz je veoma značajan za funkcionisanje željezničkog saobraćaja u situacijama posle vanrednih događaja, kada je potrebno što prije dovesti radnike na lice mjesta i što efikasnije stvoriti uslove za normalizaciju saobraćaja. Osposobljavanje pomoćnog voza finalizirano je tokom jesen 2021.godine, te je riješen veliki problem za funkcionisanje kompletnog željezničkog sistema. Pomoćni voz je doveden u funkcionalno stanje tako što je nabavljena najneophodnija oprema .

Izvršena je nabavka tri hidraulične dizalice koje su su u sastavu „LUKAS“ opreme i agregata od 10 kW sa kojim će biti kompletirana neophodna oprema za pomoćni voz. Sva oprema koja se nalazi u pomoćnom vozu je atestirana, a radnici obučeni za rukovanje hidrauličnim dizalicama i posjeduju potvrde o izvršenom stručnom osposobljavanju.

Osnovni alat i oprema za podizanje kojom je opremljen pomoćni voz su: komandni sto, hidraulična elektro pumpa, klip kolica, hidraulične dizalice i crijeva, sajle raznih prečnika, komplet mehaničarskog alata, reflektori, razni produžni kablovi, aparatura za rezanje metala i drugi sitni alat.

Takođe završeni radovi na preuređenju dijela vagona za smještaj i odmor radnika, kao i dijela opreme. Zatvorena su teretna kola dužine 16,75 metara i površine 48,50 m² su rekonstruisana i osposobljena za rad.

ŽICG je u kompletno renoviranje ovog vagona pomoćnog voza uložila 30.806,31 eura. Obavljena je obuka za 6 radnika na pomoćnom vozu za zvanje hidraulični dizaličar koja je koštala 3 600,00 eura.

Pomoćni voz je za sada opremljen osnovnom opremom koja je nabavljena iz osnovnih sredstava društva. **Ova oprema se održava u ispravnom stanju, uprkos iznesenim sumnjama.** Kako bi se kompletirala oprema, kroz investiciju nabavke mehanizacije-kredit EBRD kandidovana je i oprema za pomoćni voz (procijenjena vrijednost ove opreme 150.000,00 €, kompletna investicija je vrijedna 11 M€).

Pomoćni voz je tokom 2021.godine imao dvije uspješne intervencije na vanrednim događajima. To su vanredni događaj u ukrsnici Bioče 28/29.07.2021.g. i vanredni događaj u stanici Spuž 03.11.2021.g.

Posada pomoćnog i protivpožarnog voza formirana je od postojećeg kadra čime se značajno doprinosi optimizaciji broja radnih mjesta bez ugrožavanja procesa rada u ovim radnim jedinicama. Početkom aprila 2022.godine završena je i osnovna obuka protiv požara za članove posade pomoćnog i protivpožarnog voza .

- **Osposobljavanje zatvorenog IX kolosjeka u stanici Bar za saobraćaj**

Zbog velikog broja zatvorenih kolosjeka u stanici Bar (1d, 4, 5, 9, 10 i 13) kao i potreba preduzeća MONTECARGO, za obavljanje teretnog saobraćaja u stanici Bar, ŽICG je izvela radove kako bi IX kolosjek (zatvoren za saobraćaj 14.11.2018. godine zbog velikog broja

trulih pragova) u stanici Bar osposobila za saobraćaj sa redovnom brzinom po Poslovnom redu stanice.

Zbog bržeg i efikasnijeg rada za iste je angažovan bager i pružni radnici iz dvije dionice PD Bar i PD Danilovgrad.

Zamjena pragova je izvršena u periodu 28.12.2021.- 07.03.2022.godine pri čemu je zamijenjeno ukupno 651 komad pragova, od čega 22 nova praga a preostalo polovni dobro očuvani pragovi.

Nakon izvršene zamjene pragova izvedeno je planiranje zastorne prizme bagerom a zatim mašinsko regulisanje kolosjeka po smjeru i niveleti nakon čega je kolosjek dana 09.03.2022. godine otvoren za saobraćaj, sa redovnom brzinom po Poslovnom redu stanice od $V_{max}=20\text{km/h}$.

Planirani budući razvoj

- **Projekat i implementacija nove mrežne infrastrukture**

Potrebno je napraviti projekat nove mrežne infrastrukture koja bi obuhvatila sve relevantne objekte ŽICG (Upravnu zgradu, stanične objekte, radionice, magacine, stanične zgrade u svim gradovima duž pruge...) i predvidjela povezivanje optikom do svih krajnjih tačaka, kao i LAN mreže za svaki objekat. Takođe, projektom bi se precizirale i neophodne aktivne upravljive komponente (svičevi i ruteri) kojima bi se upravljalo prenosom podataka. Nakon izrade Projekta, neophodno je pristupiti njegovoj implementaciji.

- **Digitalizacija arhivske građe**

S obzirom na veliki broj sudskih predmeta, veliku količinu arhivske građe koju posjeduje ŽICG kao i obimnu dokumentaciju koja prati Ugovore sa evropskim investicionim bankama, neophodno je izvršiti realizaciju Projekta – Digitalizacija arhivske građe.

Digitalizacija arhivske građe podrazumijeva digitalizaciju postojeće arhive i svih projekata koje posjeduje ŽICG, kao i veliki broj sudskih predmeta. Time bi se skratilo vrijeme pronalaska dokumenata koji moraju da se čuvaju trajno ili neki niz godina i omogućila laka dostupnost dokumentima za njihovo čitanje ili štampanje kopije.

Ovaj projekat bi podrazumijevao novi softver koji bi se koristio prilikom skeniranja novih dokumenata i za pretraživanje baze, kao i hardver na kome bi bila smještena baza arhive.

- **Sistem upravljanja imovinom (AMS)**

Uvođenjem Sistema za upravljanje imovinom bi se optimizovala efikasnost korišćenja sredstava uz minimiziranje troškova izgubljene ili nedovoljno iskorišćene imovine. Softver za upravljanje imovinom (AMS) automatski prikuplja sve podatke i sastavlja izveštaje koje preduzeće može da koristi za optimizaciju korišćenja svojih sredstava.

Dobro primenjen softverski sistem za upravljanje imovinom pruža preduzeću detaljnu vidljivost svake imovine u svom okruženju kako bi se:

- Smanjili troškovi održavanja,
- Eliminisala zastarela imovina,

- Povećala zaštita od bezbjednosnih rizika,
- Učinilo poslovanje usaglašenijim i boljim,
- Izvršilo fokusiranje održavanja i ulaganja na najkritičniju imovinu,
- Dobijale kvalitetne informacije o imovini, u cilju postizanja optimalnog upravljanja imovinom

- **Planirani ciljevi i smjernice Sektora za saobraćaj**

Budući razvoj i tendencija razvoja željezničkog saobraćaja u narednom periodu traži maksimalno korišćenje infrastrukturnih kapaciteta za potrebe povećanja prevoza, što uslovljava modernizaciju željezničke pruge u svim segmentima, između ostalog i u osposobljavanju stručnog kadra – saradnika u Službi, kroz učešće u raznim seminarima i edukativnim projektima vezanim za bezbjednost saobraćaja (na primjer, problemi sa isleđivanjima vanrednih događaja) kako bi se pratili savremeni trendovi.

Sektor za upravljanje i regulisanje saobraćaja će u narednom periodu nastaviti da radi na implementaciji Sistema upravljanja bezbjednošću, takođe na povećanju radne i tehnološke discipline, a sve sa ciljem održivosti postojećeg i postizanja većeg nivoa bezbjednosti i kvaliteta usluga koje pruža ŽICG.

Sektor za upravljanje i regulisanje saobraćaja permanentno radi na podizanju nivoa bezbjednosti, primjeni Sistema upravljanja bezbjednošću (SUB), povećanju radne i tehnološke discipline na svim radnim mjestima (posebno u izvršnoj službi) putem školovanja osoblja, analiziraju se najčešći propusti kako bi se izbjegli u narednom periodu.

Analiziranje statističkih podataka o odvijanju saobraćaja iz prethodnog perioda, Sektoru za upravljanje i regulisanje saobraćaja služi za identifikaciju kako i gdje je potrebno usmjeriti pažnju, kako bi se saobraćaj odvijao sa većim stepenom bezbjednosti, urednosti i ekonomičnosti, a što je i cilj ovog Sektora, kao i cijele Željezničke infrastrukture Crne Gore.

Sektor za upravljanje i regulisanje saobraćaja je operaterima obezbijedio pristup željezničkoj infrastrukturi, što je i urađeno primanjem zahtjeva za dodjelu kapaciteta, definisanjem uslova pod kojima operater može pristupiti, raspodjelom kapaciteta i utvrđivanjem obaveza operatera i upravljača. Ovi poslovi su definisani Izjavom o mreži i Ugovorima o korišćenju željezničke infrastrukture.

- **Planirani budući razvoj i podaci o aktivnostima istraživanja i razvoja**

Za rekonstrukciju i modernizaciju pruga, mostova i tunela i kosina isl. koriste se kreditna sredstva Medjunarodnih finansijskih institucija (EIB, EBRD I ČEB), sredstva predpristupne podrške (IPA fondovi) I novog mehanizma za finansiranje infrastrukturnih projekata podsredstvom Zapadno balkanskog investicionog okvira, WBIF. ŽICG iz poslovnih sredstava obezbjeđuje neophodna finansijska sredstva za pripremu projektne I tenderske dokumentacije, za potrebe nadzora nad izvođenjem radova.

Na osnovu postojećeg stanja infrastrukture rade se planovi izgradnje, modernizacije I održavanja infrastrukture koji se finansiraju za Investiciono održavanje, modernizacija I rekonstrukcija iz:

- kreditnih sredstava odobrenih od međunarodnih finansijskih institucija za koje je garant država,
- sredstava predpristupne pomoći (IPA, WBF I drugi fondovi),

- kapitalni budžet.

U junu mjesecu 2021.godine izvršeno je kandidovanje projekata prema Direktoratu za željeznički saobraćaj-Ministarstvo kapitalnih investicija, kako slijedi:

Željeznička Infrastruktura Crne Gore AD - Podgorica (ŽICG)		
Predlog projekata po XXVI pozivu za tehničku pomoć (TA) i VI pozivu za investicione grantove (INV)		
r. b.	Naziv projekta	Kratak opis projekta
1.	Nabavka nove računarske mrežne infrastrukture	Nabavka nove računarske mrežne infrastrukture, kao i njegovu implementaciju, koja bi obuhvatila sve relevantne objekte ŽICG (Upravnu zgradu, stanične objekte, radionice, magacine, stanične zgrade u svim gradovima duž pruge) i predvidjela povezivanje optikom do svih krajnjih tačaka, kao i LAN mreže za svaki objekat. Takođe, projektom bi se precizirale i neophodne aktivne upravljive komponente (svičevi i ruteri) kojima bi se upravljalo prenosom podataka.
2.	Instaliranje sistema za korišćenje solarne energije za stanice Bar i Podgorica	Instaliranje sistema za korišćenje solarne energije za stanice Bar i Podgorica, u sklopu koje bi bila izgradjena i nadstrešnica u stanici Podgorica, kao i korišćenje svih raspoloživih površina za proizvodnju električne energije iz solarnih izvora.
3.	Rekonstrukcija stanice Podgorica,	Rekonstrukcija stanice Podgorica , u dijelu izgradnje podvožnjaka ili nadvožnjaka kojim bi se spojili Bulevar Save Kovačevica i Zmaj Jovina Ulica. Zagradjivanje stanice Podgorica kako bi neovlašćenim licima bilo onemogućeno prisustvo u opasnim djelovima stanice. Dodati više komercijalnih objekata i prostora kako bi stanica ekonomski oživjela. Izgradnja rampi za osobe sa invaliditetima kao i rampi za auta. Nadstrešnice sa ugrađenih solarnim panelima.
9.	Predlog projekata građevinskog sektora	1. Rekonstrukcija dijela pruge od Stanice Trebešica do Ukrsnice Lutovo, uključujući i stanične kolosjake u ukrsnici Lutovo, km 359+252 do km 369+995.

- U okviru ovog projekta uključiti radove na gornjem stroju i radove na donjem stroju, odnosno radovi na rekonstrukciji mostova (za koji su urađeni projekti) i rekonstrukciju tunela (za koji su urađeni projekti). Postoje projekti remonta gornjeg stroja, međutim geodezija je neodgovarajuća, u pozivu napomenuti da je obaveza Izvođača radova geodetsko snimanje i preprojektovanje trase pruge na ovom dijelu.
- Takođe, obuhvatiti i elektroradove (KM, TT i SS kablove i drugo).

2. Rekonstrukcija dijela pruge od Ukrsnice Bioče do Stanice Podgorica, uključujući i stanične kolosjake u ukr. Bioče i st. Podgorica Lutovo, km 389+193 do km 405+865.

- U okviru ovog projekta uključiti radove na gornjem stroju i radove na donjem stroju, odnosno radovi na rekonstrukciji mostova (za koji su urađeni projekti) i rekonstrukciju tunela (za koji su urađeni projekti). Postoje projekti remonta gornjeg stroja, međutim geodezija je neodgovarajuća, u pozivu napomenuti da je obaveza Izvođača radova geodetsko snimanje i preprojektovanje trase pruge na ovom dijelu.
- Takođe, obuhvatiti i elektroradove (KM, TT i SS kablove i drugo).

3. Izvođenje radova na zaštiti prioriternih kosina na dijelu pruge Kos – Trebešica – Lutovo, za koju su urađeni i revidovani Idejni projekti.

Izvođenje radova po sistemu žutog Fidic-a, gdje Izvođač radi glavne projekte na osnovu revidovanih Idejnih projekata.

KOSINA BROJ:	DUŽINA KOSINE (m) / POVRŠINA KOSINE (m ²)	LOKALITET
1. km 350+999 - km 351+470	366 m / 7.320 m ²	ukrsnica Kos
2. km 359+225	30 m / 2.830 m ²	stanica

		Trebešica
3. km 364+570 - km 365+020	270 m / 5.410 m ²	Trebešica - Lutovo
4. km 368+513 - km 368+683	170 m / 3.400 m ²	Trebešica - Lutovo
5. km 368+848 - km 368+898	50 m / 1.000 m ²	Trebešica - Lutovo
6. km 369+100 - km 369+284	184 m / 3.680 m ²	ukrsnica Lutovo

4. Izvođenje radova na zaštiti prioritetnih kosina na pruzi Nikšić – Podgorica, za koje su urađeni i revidovani glavni projekti.

Izvesti radove na zaštiti kosina, koje su ocijenjene kao nestabilne kosine, sa veoma visokim rizikom i visokim rizikom.

Pregledne tabele su u prilogu ovog dopisa.

5. Detaljan pregled propusta na pruzi Vrbnica – Golubovci i izrada projekta sancije za prioritetnu grupu propusta.

6. Detaljan pregled trupa pruge na pruzi Vrbnica – Golubovci i izrada projekta sanacije trupa pruge, na priprijetnim potezima.

U avgustu mjesecu 2021.godine izvršeno je kandidovanje projekata prema Direktoratu za željeznički saobraćaj-Ministarstvo kapitalnih investicija, kako slijedi:

Redni broj	Naziv projekta	Opis projekta
1.	Rekonstrukcija dijela pruge od stanice Trebešica do ukrsnice Lutovo, uključujući i stanične kolosjeke u ukrsnici Lutovo, km 359+252 – km 369+995.	- Projekat treba da uključi radove na rekonstrukciji gornjeg stroja;
2.	Rekonstrukcija dijela	

	<p>pruge od ukrsnice Bioče do stanice Podgorica uključujući i stanične kolosjake u ukrsnici Bioče i stanici Podgorica.</p>	<p>- Projekat treba da uključi radove na rekonstrukciji gornjeg stroja;</p>																					
<p>3.</p>	<p>Projekat rekonstrukcije prioriternih kosina na dijelu pruge Kos-Trebešica-Lutovo.</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>KOSINA BROJ:</th> <th>DUŽINA KOSINE (m)/ POVRŠINA KOSINE (m²)</th> <th>DIONICA PRUGE/ SLUŽBENA MJESTA</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1. km 350+999-km 351+470</td> <td>366m/7.320m²</td> <td>ukrsnica Kos</td> </tr> <tr> <td>2. km 359+225</td> <td>30m/2.830m²</td> <td>stanica Trebešica</td> </tr> <tr> <td>3. km 364+570-km 365+020</td> <td>270m/5.410m²</td> <td>Trebešica-Lutovo</td> </tr> <tr> <td>4. km 368+513-km 368+683</td> <td>170m/3.400m²</td> <td>Trebešica-Lutovo</td> </tr> <tr> <td>5. km 368+848-km 368+898</td> <td>50m/1.000m²</td> <td>Trebešica-Lutovo</td> </tr> <tr> <td>6. km 369+100-km 369+284</td> <td>184m/3.680m²</td> <td>Ukrsnica Lutovo</td> </tr> </tbody> </table>	KOSINA BROJ:	DUŽINA KOSINE (m)/ POVRŠINA KOSINE (m ²)	DIONICA PRUGE/ SLUŽBENA MJESTA	1. km 350+999-km 351+470	366m/7.320m ²	ukrsnica Kos	2. km 359+225	30m/2.830m ²	stanica Trebešica	3. km 364+570-km 365+020	270m/5.410m ²	Trebešica-Lutovo	4. km 368+513-km 368+683	170m/3.400m ²	Trebešica-Lutovo	5. km 368+848-km 368+898	50m/1.000m ²	Trebešica-Lutovo	6. km 369+100-km 369+284	184m/3.680m ²	Ukrsnica Lutovo
KOSINA BROJ:	DUŽINA KOSINE (m)/ POVRŠINA KOSINE (m ²)	DIONICA PRUGE/ SLUŽBENA MJESTA																					
1. km 350+999-km 351+470	366m/7.320m ²	ukrsnica Kos																					
2. km 359+225	30m/2.830m ²	stanica Trebešica																					
3. km 364+570-km 365+020	270m/5.410m ²	Trebešica-Lutovo																					
4. km 368+513-km 368+683	170m/3.400m ²	Trebešica-Lutovo																					
5. km 368+848-km 368+898	50m/1.000m ²	Trebešica-Lutovo																					
6. km 369+100-km 369+284	184m/3.680m ²	Ukrsnica Lutovo																					
<p>4.</p>	<p>Projekat rekonstrukcije prioriternih kosina na pruzi Nikšić-Podgorica.</p>	<p><u>U ovom dijelu se isključuju kosine čija su sanacije završene (kosine br.5/2 od 18+770-965, kosine br.5/4, km 20+580-795, kosine br.6/3 i 6/4 km 21+995-22+130, kosine br.7/8 od 27+755-880, kosine br.7/11 od 29+975-km 30+035).</u></p>																					
<p>5.</p>	<p>Izrada Glavnog projekta za potrebe rehabilitacije trupa pruge na prioriternim dionicama na Vrbnica-Golubovci.</p>																						
<p>6.</p>	<p>Izrada Glavnog projekta za korišćenje solarne energije radi smanjenja potrošnje električne energije za potrebe službenih objekata ŽICG (zgrade, rasvjeta, grijanje</p>																						

	vode, funkcionalna i dekorativna rasvjeta na mostovima i u zoni pružnog pojasa).	
7.	Izgradnja solarnih panela u stanicama Podgorica i Bar sa pratećom opremom potrebnom za proizvodnju distributivnog napona 220VAC, 50Hz za potrebe staničnih zgrada.	
8.	Projekat za sistem građevinskih informacionih tehnologija za trup pruge i pružne objekte.	
9.	Izgradnja elektrovučnog postrojenja EVP Nikšić (sa energetsom i upravljačkom opremom) koje treba u upravljačko-nadzornom aspektu prenosnim putem i predviđenim protokolima uvesti u centar daljinskog upravljanja na SKADI kao sastavni dio upravljačke aplikacije tj, monitoringa na radnim upravljačkim stanicama u centru daljinskog upravljanja (CDU) u Podgorici.	Izgradnja nove namjenske zgrade, visokonaponskih polja u kojima će se implementirati potrebna energetska tehnika i upravljačka (RTU) sa lokalnom upravljačkom skadom. Implementacija optike do stanice Nikšić i povezivanje napojnih vodova na kontaktnu mrežu. Softversko implementiranje upravljačke aplikacije za EVP Nikšić kao sastavnog dijela kompletne upravljačke aplikacije na SKADI u centru daljinskog upravljanja u Podgorici.

Sektor za investicije i strana ulaganja, u 2021.godini je implementirao sledeće projekte na pruzi Vrbnica-Bar:

- Sanacija 6 betonskih mostova – II grupa prioriteta (radovi + nadzor),
- Sanacija 13 mostova – III grupa prioriteta (radovi + nadzor),
- Sanacija 8 prioriternih tunela,

a duž pruge Nikšić-Podgorica:

- Radovi na sanaciji prioriternih kosina.

Radovi koji su izvođeni imali su za posledicu i zatvore pruge u skladu sa ugovorima, a koji su prikazani u sledećim tabelama:

Rb	Naziv projekta	Rok za završetak	Planirani početak	Planirani zatvor pruge	Planirani završetak
1.	<p>Sanacija 6 betonskih mostova – II grupa prioriteta (radovi + nadzor)</p> <p>1. Most 7 (km 299+348,19) 2. Most 13 (km 303+463,39) 3. Most 19 (km 309+518,82) 4. Most 33 (km 326+263,10) 5. Most 51 (km 343+915,23) 6. Most 102 (km 438+163,50)</p>	20 mjeseci	I kvartal 2020. godine	4.5 h + <u>NOĆNI I DNEVNI INTERVALI SAOBRAĆAJA</u>	IV kvartal 2021. godine
2.	<p>Sanacija 13 mostova – III grupa prioriteta (radovi + nadzor)</p> <p>1. Most 9 (km 299+968,19) 2. Most 28 (km 323+076,82) 3. Most 31 (km 324+983,98) 4. Most 34 (km 326+449,50) 5. Most 38 (km 330+649,90) 6. Most 41 (km 332+539,76) 7. Most 48 (km 339+832,47) 8. Most 70 (km 366+293,45) 9. Most 71 (km 366+955,45) 10. Most 76 (km 369+146,07) 11. Most 83 (km 376+648,50) 12. Most 101 (km 436+130) 13. Most 105 (km 447+435,25)</p>	24 mjeseca	I kvartal 2020. godine	4.5 h + <u>NOĆNI I DNEVNI INTERVALI SAOBRAĆAJA</u>	I kvartal 2022. godine

3.	Sanacija 8 prioriternih tunela	18 mjeseca	III kvartal 2020. godine	4-5 h	I kvartal 2022. godine
	1. Tunel br. 150 (km 300+025,92 – 300+507,44)				
	2. Tunel br.153 (km 309+626.32 – 310+101,32)				
	3. Tunel br.155 (km 311+769,53 – 312+166,53)				
	4. Tunel br.168 (km 328+905,98 – 329+398,74)				
	5. Tunel br.210 (km 368+683,07 – 368+868,07)				
	6. Tunel br.211 (km 368+898,07 – 369+100,87)				
	7. Tunel br.242 (km 391+441,41 – 391+793,41)				
	8. Tunel br.247 (km 395+115,53-395+381,53)				

Rb	Naziv projekta	Rok za završetak	Planirani početak	Planirani zatvor pruge	Planirani završetak
1.	Radovi na sanaciji prioriternih kosina	12 mjeseci	I kvartal 2020. godine	5 h	I kvartal 2021. godine
	1. Kosina br.1 (km 18+770 - 18+965)				
	2. Kosina br.2 (km 20+580 - 20+795)				
	3. Kosina br.3 (km 21+995 – 22+130)				
	4. Kosina br.4 (km 27+755 – 28+880)				
	5. Kosina br.5 (km 29+975 – 30+035)				

Pravilnikom o sistematizaciji i organizaciji radnih mjesta ŽICG, radi implementacije projekata, predviđena je Služba za tehničku implementaciju projekata, a za koju je predviđeno da je čine Rekovodilac I četiri diplomirana inženjera različitih profila. Budući da ŽICG nema dovoljno finansijskih sredstava za finansiranje navedenog kadra, potrebno je opredijeliti finansijska sredstva za tu svrhu.

Ciljevi:

- Uvećanje stručnog osoblja, posebno u dijelu inženjerskih kvalifikacija ,
- Obuka kadra u dijelu domaće i međunarodne zakonodavstva, sa posebnim osvrtom na FIDIC treninge, PRAG procedure isl,
- Sprečavanje poremećaja ili prekida u odvijanju saobraćaja,

- Sanacija oštećenja I drugih nedostataka koji utiču na trajnost I funkcionalnost konstrukcija na gornjem I donjem stroju pruge,
- Osiguranje stabilnosti konstrukcija donjeg stroja pruge,
- Stabilizacija padina I kosina I obezbjeđenje pruge od odrona, lavina I klizanja terena prema željezničkoj pruzi gdje su očekivani rezultati stabilizacija terena, veća sigurnost saobraćaja, zaštita kontaktne mreže,
- Smanjenje broja uvođenja laganih vožnji, nesmetano odvijanja saobraćaja u skladu planiranim Redom vožnje, manja potreba za vandrednim pregledom pruge I uvođenjem dežurstava u slučaju nepovoljnih vremenskih prilika.
- Izgradnjom solarnih panela u navedenim stanicama postiže se značajna ušteda električne energije kroz uštedu energije.

- **Zamjena postojećih drvenih pragova betonskim**

Postojeći gornji stroj na željezničkoj pruzi Vrbnica-Bar sastoji se od drvenih pragova dimenzija 260x24x16 cm, krutog K kolosječnog pribora za pričvršćivanje šine za pragove i tucanika koji je različite debljine ispod praga. Uzimajući u obzir dosadašnju eksploataciju pruge i troškove održavanja pruge, kao i cijenu drvenih pragova sa krutim priborom tipa K, a sve u saglasnosti sa EU standardima koji podržavaju uvođenje novih standarda i tehnike gradnje razmatrana je mogućnost ugradnje betonskih umjesto drvenih pragova.

Betonski pragovi imaju niz prednosti: duži vijek trajanja, veću otpornost na atmosferske uticaje i požar, nižu cijenu, bolju geometriju kolosjeka itd.

Zamjena drvenih prugova betonskim je već izvršena na dionici Virpazar-Sutomore u tunelu Sozina u okviru projekta remonta gornjeg stroja. Pored drvenih pragova izvršena je i zamjena krutog K sistema za pričvršćivanje šine sa elastičnim pričvrstnim priborom. Nakon izvedenih radova konstrukciju gornjeg stroja u tunelu Sozina čine sljedeći elementi: betonski pragovi dužine 2.40m, šine 49 E1, elastični pričvrstni pribor tipa „Vossloh“, tucanik silikatni kategorije I.

Ugradnja betonskih pragova planirana je i u okviru Projekta remonta gornjeg stroja pruge na dionici Golubovci – Podgorica koji je kandidovan kroz Programiranje 2019 za finansiranje iz IPA fonda.

Zamjena drvenih pragova betonskim biće tretirana i kroz izradu Projektne dokumentacije remonta gornjeg stroja pruge na dionicama: Golubovci- Zeta- Virpazar; Sutomore-Bar koja je odobrena kroz aplikaciju za grant WBIF. Predmet aplikacije je sveobuhvatan pristup i projektovanje svih elemenata građevinske i elektrotehničke infrastrukture, što podrazumijeva:

- remont gornjeg stroja pruge primjenom betonskih pragova na dionicama: Golubovci- Zeta- Virpazar; Sutomore-Bar;
- demontažu postojećeg, nabavku i ugradnju novog elektrovučnog postrojenja u Baru;
- sanaciju kosina, klizišta, propusta i ostalih elemenata donjeg stroja;
- remont kontaktne mreže i telekomunikacija.
- remont signalno-sigurnosnih uređaja .

Modernizacija postrojenja

EVP Bar

Izrada projektne dokumentacije za demontažu postojećeg, nabavku i ugradnju novog elektrovučnog postrojenja u Baru je predmet odobrene aplikacije za tehničku podršku za finansiranje iz granta WBIF-a, na koju je dobijena saglasnost Ministarstva finansija. Krenulo se sa realizacijom aplikacije i u toku je izrada projektnog zadatka za izradu Glavnog projekta.

Projekat je u fazi projektovanja, sa rokom za završetak 2022. godina. Ovim projektom planirana je rekonstrukcija i obnova postojećeg EVP Bar sa ciljem unapređenja snabdijevanja električnom energijom ovog dijela kontaktne mreže i eliminisanja mogućnosti prekida odvijanja željezničkog saobraćaja na predmetnoj dionici zbog kvarova. Sa tim je postignut veći stepen bezbjednosti i sigurnosti odvijanja željezničkog saobraćaja, njegova pristupačnost i kapaciteti, a samim tim i veća zastupljenost odvijanja teretnog prometa, što predstavlja veliku prednost u pogledu očuvanja životne sredine.

EVP Mojkovac:

Potrebna je izrada tehničke dokumentacije, demontaža postojećeg, nabavka i ugradnja novog postrojenja u EVP Mojkovac.

PSN Bratonožići:

Potrebna je izrada tehničke dokumentacije, demontaža postojećeg, nabavka i ugradnja novog postrojenja PSN-a Bratonožići.

Zbog nepovoljnog položaja postrojenja PSN Bratonožići u saobraćajnom smislu odvijanja elektrovuče, potrebno je budućom projektnom dokumentacijom predvidjeti drugu lokaciju za ovo postrojenje u sklopu ukrsnice Bratonožići.

PSN Granica sa Srbijom:

Potrebna je izrada dokumentacije, nabavka i ugradnja PSN-a na granici sa Srbijom. Značaj izgradnje ovog PSN-a je u tome da se može brzo i efikasno u slučaju potrebe prosljediti napon kontaktne mreže iz Željeznica Srbije na teritoriju ŽICG i obratno. Trenutna situacija je takva da je na mjestu razgraničenja postavljen ručni rastavljač (R11), tako da je u slučaju potrebe prosleđenja napona neophodno uputiti ekipu KM – a iz Užica da na licu mjesta izvrši manipulaciju. Zbog toga se dešavaju velika kašnjenja.

DALJINSKO UPRAVLJANJE

Potrebno projektovanje, nabavka i implementacija sistema daljinskog upravljanja (SKADA centar za sve pruge+2 EVP-a+7 PS-ova+4 PSN-A) na pruzi Vrbnica-Bar

TELEKOMUNIKACIJE

Nabavka i ugradnja optičkog interfejsa

Na magistralnoj pruzi Bijelo Polje - Podgorica - Bar su 70-tih godina prošlog vijeka izgrađeni sistemi stanične dispečerske i pružne telefonije i selektivni telefonski sistemi dispečera u centrima za operativno vođenje saobraćaja i upravljanje elektrovučnim postrojenjima. Ugrađena oprema je proizvodnje firme Siemens i pripada tehničkoj generaciji relejne tehnologije. Pošto je ova oprema velikim dijelom dotrajala, a nabavka rezervnih djelova za održavanje nije moguća, neophodna je revitalizacija pojedinih djelova ovih sistema, odnosno postepena rekonstrukcija telefonskih postrojenja zamjenom dotrajalih relejnih uređaja, uređajima savremene elektronske generacije, kako bi se održala pouzdanost i efikasnost u radu, a sve u cilju očuvanja bezbjednosti i redovitosti željezničkog saobraćaja u Crnoj Gori.

Imajući uvidu da se radi o magistralnoj pruzi Beograd - Bar, kao i da su uređaji sistema dispečerskih telefonskih veza u Željezničkoj Infrastrukturi Crne Gore AD Podgorica u funkcionalnom radu više od 40 godina, potrebno je izvršiti nabavku optičkog interfejsa i multipleksera radi napuštanja bakarnog kabla (zbog sve češćih smetnji na bakarnim paricama: odvodi, indukcija, prekidi, vlaga, atmosferska pražnjenja itd.) i prelazak na rad uređaja preko optičkih vlakana koje u ovom trenutku naša kompanija ima.

Superiorne karakteristike optičkih prenosnih sistema, kada su širokopojasne mreže i prenos pri velikim brzinama u pitanju, nametnula je optiku kao nezaobilazan medijum prenosa u gotovo svim telekomunikacionim aplikacijama.

Od 2010. godine, ŽICG je vlasnik 72 optička vlakna na relaciji Vrbnica - Bar, koje još ne koristi.

Iz prethodno rečenog proizilazi da se ovaj veoma značajan resurs mora koristiti i mnogo brže staviti u upotrebu u prvom redu sagledati svoje potrebe, a potom i izdavanje trećim licima.

Ovo dobija i svoju drugu dimenziju, ako se zna da je pruga Beograd-Bar dio koridora 10, te smatramo da jedna glavna međunarodna pruga to i zaslužuje.

Kablovi sa optičkim vlaknima nisu podložni električnim smetnjama, imaju najmanje slabljenje signala duž kabla i podržavaju izuzetno velike brzine prenosa podataka na velikim udaljenostima, zato najčešće čine osnovu bilo koje ozbiljnije telekomunikacione mreže. Optički kablovi se koriste i u slučajevima umrežavanja više objekata, gde se sa bakarnim kablovima mogu očekivati problemi sa uzemljenjem i atmosferskim pražnjenjima.

Optičke veze osim velike brzine prenosa obezbeđuju i potrebno galvansko razdvajanje instalacija. Sve naprijed izneseno je razlog više da se napušta rad uređaja po bakarnom STA i STKA kablovima čije je održavanje sve skuplje i pređe na rad po optičkim vlaknima gdje god je to tehnički moguće.

Između stanica od Bijelog Polja do Bara postavljen je optički kabal sa 72 vlakna završenih na optičkim razdjelnicima u željezničkim stanicama i ukrsnicama. Takođe su u svim energetske postrojenjima (EVP, PS i PSN) i pružnim prelazima izvedeni provodni optički kablovi sa 24 vlakna namijenjeni za prenos kako data saobraćaja, tako i za govorne servise, servise prenosa informacija kao i video nadzora.

Uvodjenje sistema prenosa po optičkim kablovima može omogućiti povezivanje postojećih sistema željezničke infrastrukture i planirano je da se izvede u dvije faze:

- I faza - aktiviranje optičkih vlakana, nabavkom i ugradnjom optičkih prenosnih sistema na relaciji Bijelo Polje - Podgorica;

- II faza- aktiviranje optičkih vlakana, nabavkom i ugradnjom optičkih prenosnih sistema na relaciji Podgorica- Bar.

Prenosni sistem, (I faza) preko optičkog kabla, ugrađivao bi se u željezničke stanice: Bijelo Polje, Kruševo, Mijatovo Kolo, Mojkovac, Trebaljevo, Kolašin, Kos, Trebešica, Lutovo, Bratonožići, Bioče i Podgorica, kao i u sva elektroenergetska postrojenja i pružne prelaze.

Prenosni sistem,(II faza) preko optičkog kabla, ugrađivao bi se u željezničke stanice: Podgorica, Golubovci, Zeta, Virpazar, Sutomore i Bar, kao i u sva elektroenergetska postrojenja i pružne prelaze.

Prenosni sistem može, preko jednog para optičkih vlakana, izvršiti povezivanje sledećih sistema:

- Sistem centralnog dispečera saobraćaja CDS
- Sistem centralnog dispečera elektrovuče CDEv
- Pružne telefonske veze
- Satni sistem
- Sistem daljinskog upravljanja elektrovučnim postrojenjima
- Udaljeni telefonski priključci sa mogućnošću proširenja prenosa ostalih servisa po analognim ili digitalnim kanalima opšte namjene sa brzinom prenosa od 64kb/s.

ENERGETIKA SS UREDJAJI

Zbog povećanja bezbjednosti i dugoročnog smanjenja troškova održavanja, potrebno je ukidanje pojedih pružnih prelaza na dijelu pruge Podgorica-Bar i Nikšić-Podgorica, izgradnjom podvožnjaka ili nadvožnjaka (**denivelacija**).

Za prelaze na kojima ne postoji mogućnost denivelacije, potrebno je obezbijediti sredstva za njihov remont ili zamjenu novim.

Takođe na pruzi Beograd-Bar,dijelu Bijelo Polje-Bar, predvidjeti zamjenu i modernizaciju staničnih signalo-sigurnosnih uredjaja, po fazama.

• Problemi sa kojima se ŽICG suočava u budućem planiranju razvoja Društva

Nije potrebno posebno objašnjavati obavezu i značaj da željeznička infrastruktura bude u stanju koje obazbjeđuje sigurnost i bezbjednost svim korisnicima njenih usluga. Takođe ne treba isticati da to nije moguće bez adekvatne finansijske podrške.

Sredstva koja su opredijeljena Budžetom za 2022. godinu na ime tekućeg održavanja infrastrukture nisu ni približno dovoljna za nabavku materijala i rezervnih djelova za redovno održavanje pruge i postrojenja. Pojedini djelovi i postrojenja datiraju još od vremena izgradnje pruge i odavno su prošla svoj radni vijek (problemi sa trulim pragovima, ishabanim šinama, signalno-sigurnosnim uređajima, putnim prelazima,

elektrovučnim postrojenjima, centralnim daljinskim upravljanjem, nedostatak mehanizacije itd.).

Takođe je dovedena u pitanje i redovna isplata zarada zaposlenih, što može dodatno da ugrozi bezbjedno odvijanje željezničkog saobraćaja.

Ulaže se maksimum napora kako bi se sprovele mjere ušteta, uz napomenu da to ne može biti na račun dovođenja u pitanje bezbjednosti i sigurnosti željezničkog saobraćaja, što nas dovodi u situaciju da sva raspoloživa sredstva usmjeravamo na saniranje gorućih problema na pruzi, iz kog razloga ne preostaje sredstava ni za redovno izmirivanje obaveza za poreze i doprinose na LP (dug od jan. 2021. god.).

Na ovaj način smo dovedeni u situaciju da nam se zbog nedovoljno izdvojenih sredstava iz Budžeta diktira loš tempo održavanja pruge i postrojenja, kao i direktan uticaj na poslovni rezultat.

Međunarodni skupovi i seminari u organizaciji Evropske unije – Transportne zajednice, jasno ističu značaj željeznice i željezničkog saobraćaja kao vida ekološkog transporta koji omogućava bolju povezanost regiona uz minimalan uticaj na trošenje prirodnih resursa budućih generacija, pa u skladu sa tim očekujemo podršku na svim nivoima.

Ovakav Budžet je dodatno usložio naše poslovanje u dijelu nemogućnosti realizacije Plana javnih nabavki, što se negativno odražava na funkcionisanje kompletnog sistema, između ostalog i :

- sistema elektro održavanja, jer su evidentni veliki problemi sa postrojenjima vuče vozova, budući da nam je sistem EVP u veoma lošem stanju i zahtijeva dodatna značajna finansijska ulaganja za revatilizaciju;
- sistema daljinskog upravljanja i napajanja elektro mreže, čija je procijenjena vrijednost nabavke 340.000 eura, čiji je značaj nesaglediv
- neizmirena dugovanja prema EPCG AD mogu dovesti u pitanje redovnost odvijanja željezničkog saobraćaja !
- nemogućnost zapošljavanja neophodnog stručnog kadra i izvršnog osoblja, postala je praksa da se zadnjih godina niko ne javlja na pojedine oglase - prosječna zarada na nivou Društva iznosila je 413 eura za 2021. godinu, što je daleko ispod prosjeka na Državnom nivou.
- nemogućnost redovnog servisiranja obaveza prema Poreskoj upravi na ime poreza i doprinosa

Veoma ozbiljan problem je i problem naplate potraživanja za izdavanje trasa od operatera, a poznato je ko su naši operateri i pod kakvim uslovima oni posluju u finasijskom smislu zbog otežane likvidnosti, tako da bi za slučaj da pribjegnemo prinudnoj naplati u stvari blokirali cjelokupan željeznički sistem što, uopšteno gledajući, ne ide u prilog ni jednom od željezničkih društava.

Imajući u vidu težinu održavanja pruge zbog konfiguracije terena, vremena izgradnje, nemogućnost nabavke rezervnih djelova zbog zastarjele tehnike, sve veće potrebe za nabavku šina, skretnica i pragova, potrebno je obezbjediti nedostajuća sredstva, kako bi ovo Društvo moglo da realizuje planirane zadatke koji ne bi doveli u pitanje bezbjednost odvijanja željezničkog saobraćaja.

Ono što prepoznajemo kao važno je Odluka u kojem pravcu će biti dalji razvoj i status željezničkog sistema Crne Gore i koliko sredstava treba iz Budžeta Crne Gore za održivost iste.

- **Uslovi za poboljšanja**

- Obnova i jačanje stručnog kadra i izvršnog osoblja na svim nivoima i u svim organizacionim cjelinama
- Nabavka nove mehanizacije, opreme itd.
- Formiranje obaveznih rezervi svih vrsta materijala, rezervnih djelova, alata, opreme itd.
- Jačanje Sektora građevinskog i elektroodržavanja i vraćanje i upošljavanje osoblja raznih zanatskih i specifičnih zanimanja za održavanje, nabavka nove mehanizacije, opreme itd, pri čemu treba istovremeno i blagovremeno obezbijediti i kadrove za punu implementaciju i eksploataciju i mehanizacije i opreme itd.
- Saradnja sa visokoškolskim ustanovama i fakultetima u Crnoj Gori kroz Ugovore o poslovno-tehničkoj saradnji, saradnja i sa drugim institucijama Crne Gore, koje mogu biti od pomoći i za projektovanje, obuku, izvodjenje radova, a posebno ako je u pitanju vlasništvo ili većinsko vlasništvo Države (EPCG, Vojska CG, Centar za vanredne situacije itd),
- Zaštita imovine Države, i veći nivo važnosti željezničke pruge, a u cilju sprečavanja uzurpacija, nelegalne gradnje i odluke i odgovornosti ka Opštinama, a ne samo pojedincima i trećim licima. Ova pitanja riješiti kroz Zakone i osigurati primjenu istih sa većom kaznenom politikom.
- Poboljšavanje uslova rada na svim nivoima i rad na stalnom poboljšavanju uslova radne sredine, sa blagovremenom nabavkom i službene i zaštitne odjeće i obuće.

7. Ulaganje u obrazovanje zaposlenih

Pregled broja zaposlenih sa radnim statusom na dan 31.12.2021. godine dat je u sledećoj tabeli:

Broj zaposlenih	Neodređeno	Određeno	Pripravnici
771	664	70	37

Pregled broja sistematizovanih radnih mjesta sa brojem popunjenih i brojem slobodnih radnih mjesta na dan 31.12.2021. godine.

Broj sistematizovanih radnih mjesta	Broj sistematizovanih izvršilaca	Nepopunjen broj radnih mjesta	Broj pripravnika
409	886	83	37

Broj sistematizovanih i slobodnih radnih mjesta po organizacionim cjelinama:

ORGANIZACIONA CJELINA	Sistematizovano	Ukupno radi	Na određeno	Pripravnici	Slobodna radna mjesta
ODBOR DIREKTORA	2	2	1		-
KABINET ODBORA DIREKTORA	3	2			1
INTERNA REVIZIJA	3	0			3
IZVRŠNI DIREKTOR - KABINET	12	11	1		1
SLUŽBA UNUTRAŠNJE KONTROLE	20	17	1		3
SEKTOR ZA UPRAVLJANJE I REGULISANJE SAOBRAĆAJA	228	206	14	12	10
SEKTOR ZA ELEKTROTEHNIČKE POSLOVE	186	154	16	22	10
SEKTOR ZA ODRŽAVANJE GRAĐEVINSKE INFRASTRUKTURE	347	302	28	3	42
SEKTOR ZA INVESTICIJE I STRANA ULAGANJA	10	6	1		5
SEKTOR ZA PRAVNE POSLOVE	28	30	6		2
SEKTOR ZA FINANSIJE	38	35	2		3
SEKTOR ZA INFORMACIONE TEHNOLOGIJE	9	6			3
UKUPNO:	886	771	70	37	83

Profesionalni razvoj zaposlenih:

- **Inicijalna profesionalna edukacija**

U oblasti zaštite i zdravlja na radu kontinuirano se sprovode aktivnosti na povećanju nivoa zaštite i zdravlja na radu. U tom smislu vršimo nabavku sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu i istu dajemo na korišćenje zaposlenim, u zavisnosti od potreba radnog mjesta koje na koje su raspoređeni, uz edukaciju značaja i obaveze korišćenja istih, a sve u cilju zaštite i zdravlja na radu. Takođe, vrši se inicijalna profesionalna edukacija kroz osposobljavanje zaposlenih za bezbjedan rad. Ovom edukacijom je u 2021. godini obuhvaćen 112 zaposleni. Osim novoprimitljenih (98), koji su obučavani za bezbjedan rad prije početka rada, obučavani su i zaposleni koji su raspoređivani na

drugo radno mjesto (14), pri čemu se vodilo računa o mjerama zaštite na radu specifičnim za pojedina radna mjesta, tako da Društvo ima u vidu značaj obučavanja u navedenom smislu, i isto se obavlja po potrebi.

- **Kontinuirana profesionalna edukacija**

Kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji su, od strane šefova radnih jedinica, podvrgavani zaposleni koji obavljaju poslove radnih mjesta koja su vezana za odvijanje željezničkog saobraćaja po Programu redovnog poučavanja 646 Pravilnika o stručnoj spremi radnika koji neposredno učestvuju u vršenju željezničkog saobraćaja, gdje je određen godišnji fond sati redovnog poučavanja za svako od ovih zanimanja. U tom smislu, redovno poučavanje se vrši prema pregledu fonda sati potrebnih za realizaciju programa redovnog poučavanja, predviđenog za određena zanimanja.

Kako bi se značaj profesionalne edukacije izdigao na odgovarajući nivo i obezbijedio potrebni kontinuitet, zaposleni koji se nalaze na zamjeni u drugim organizacionim cjelinama dužni su da prisustvuju redovnom poučavanju u jedinici na kojoj se nalaze na zamjeni.

- **Selekcija novozaposlenih**

Selekcija novozaposlenih se odvija prilikom odabira kandidata koji su se prijavili na oglas na osnovu njihovih stručnih referenci i drugih uslova propisanih aktom o sistematizaciji, a u slučaju prijema pripravnika za zanimanja koja se odnose na neposredno učešće u vršenju željezničkog saobraćaja, obavlja se stručna obuka i rad pod nadzorom, nakon čega se vrši polaganje stručnih ispita za rad na željeznici, shodno 646 Pravilniku o stručnoj spremi radnika koji neposredno učestvuju u vršenju željezničkog saobraćaja.

- **Saradnja sa obrazovnim institucijama**

ŽICG AD Podgorica uglavnom saraduje sa Mašinskom tehničkom školom gdje se na smjerovima za željeznička zanimanja, uz učešće predavača iz ovog Društva, vrši školovanje budućeg srednjoškolskog kadra, uz obavezu obavljanja praktične nastave u ovom Društvu, po programu obrazovanja.

Prisutni deficiti i suficiti u ponudi i tražnji radne snage, posebno kada su oni izraženi kod pojedinih zanimanja, nameću potrebu realizacije niza programa u cilju usklađivanja tih odnosa, odnosno, prilagođavanje ponude potrebama poslodavaca, odnosno tražnji radne snage. U tom smislu posebno ističemo važnost programa obrazovanja u obrazovnim institucijama, gdje se uz teoretska znanja stiče-obavlja praktični rad, koji se realizuje saglasno unaprijed donijetim programima, čime se pravovremeno vrši praktična priprema učenika za budući posao i time obezbjeđuje što kvalitetniji kadar.

- **Stručno osposobljavanje**

ŽICG AD-Podgorica je aktivni učesnik stručnog osposobljavanja, koje se sprovodi po programu Vlade Crne Gore, a putem Uprave za kadrove. U toku 2021. godine preko Službe za ljudske resurse je realizovan program stručnog osposobljavanja za četiri kandidata.

- **Obuka za zaposlene**

Obuka pripravnika za samostalan rad, koja se za zanimanja koja su vezana za neposredno učestvovanje u vršenju željezničkog saobraćaja, sprovodi se po Programu stručne obuke pripravnika za poslove na kojima radnici neposredno učestvuju u vršenju željezničkog saobraćaja 646 Pravilnika o stručnoj spremi radnika koji neposredno učestvuju u vršenju željezničkog saobraćaja. Ova obuka obuhvata teoretski i praktični dio, a dužina obuke zavisi od složenosti zanimanja, odnosno od nivoa kvalifikacije. O ovoj obuci pripravnici vode dnevnik koji, potpisan od strane mentora, prilažu uz prijavu za polaganje stručnog ispita za rad na željeznici. U 2021.godini je primljeno 32 pripravnika koji su osposobljavani za samostalni rad po Pravilniku 646. Osim njih, pripravnički staž je obavio i jedan zaposleni za zanimanje koje ne podliježe obuci po navedenom Pravilniku.

Po Programu stručne obuke pripravnika za poslove na kojima radnici neposredno učestvuju u vršenju željezničkog saobraćaja 646 Pravilnika o stručnoj spremi radnika koji neposredno učestvuju u vršenju željezničkog saobraćaja vrši se i stručno osposobljavanje onih zaposlenih koji, uz rad a u postupku vanrednog školovanja, odnosno studiranja, steknu kvalifikaciju, odnosno veći nivo obrazovanja. Ovakvo stručno osposobljavanje je u 2021. godini sprovedeno za jednog zaposlenog a inače ovo Društvo podržava ovakve programe obuke.

Nakon okončanog pripravničkog staža za zanimanja koja su vezana za bezbjednost željezničkog saobraćaja, shodno Zakonu o bezbjednosti, organizaciji i efikasnosti željezničkog saobraćaja, u 2021.godini su sprovedeni stručni ispiti za 33 kandidata.

Osim ove obuke, shodno 646 Pravilniku o stručnoj spremi radnika koji neposredno učestvuju u vršenju željezničkog saobraćaja, u slučaju značajnih tehničkih i tehnoloških promjena, donošenja novih propisa, za određene profile zaposlenih organizuju se posebni radno instruktivni seminari – obuke putem redovnog poučavanja.

Shodno Zakonu o bezbjednosti, organizaciji i efikasnosti željezničkog saobraćaja, zaposleni na radnim mjestima koja su neposredno vezana za bezbjednost saobraćaja, su u obavezi da se svake druge godine podvrgnu redovnoj, a po potrebi i vanrednoj provjeri znanja. U 2021.godini je, shodno navedenom, sprovedena redovna provjera znanja putem redovnih periodičnih ispita za 251 zaposlenog dok je vanrednoj provjeri znanja podvrgnuto 10 zaposlenih.

Osim navedenog, ukazujemo da je Društvo u smislu unapređenja stručne osposobljenosti i inoviranja znanja ostalih zaposlenih, te praćenja novih zakonskih propisa, spremno za upućivanje zaposlenih na stručne kurseve i seminare.

Zbog posebne situacije izazvane pandemijom corona virusa, u toku prošle godine zaposleni su učestvovali na kursovima koji su organizovani putem on-line prezentacija.

8. Informacije o izloženosti rizicima

Identifikacija rizika je proces kojim se identifikuju i dokumentuju potencijalni rizici. Željeznička infrastruktura Crne Gore AD - Podgorica se u svom poslovanju suočava sa kreditnim rizikom, koji prevashodno proističe po osnovu potraživanja iz poslovanja i rizikom likvidnosti, koji se ogleda u poteškoćama u izmirivanju svojih finansijskih obaveza.

Izloženost Društva kreditnom riziku po osnovu potraživanja iz poslovanja zavisi najviše od naplate potraživanja usluga od dva operatera, koji učestvuju u ukupnim potraživanjima sa 88%. Zbog nemogućnosti naplate potraživanja po osnovu korišćenja željezničke infrastrukture redovnim putem, Društvo ne može da planira realizaciju svojih obaveza prema EPCG AD Nikšić po osnovu utrošene električne energije od strane operatera, kao i da redovno plaća obaveze prema Državi po osnovu poreza i doprinosa na zarade.

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo biti suočeno sa poteškoćama u izmirivanju svojih finansijskih obaveza. Društvo upravlja svojom likvidnošću sa ciljem da, koliko je to moguće, uvijek ima dovoljno sredstava da izmiri svoje dospjele obaveze. Planiranje novčanog toka vrši se na nivou poslovnih aktivnosti Društva.

Kako je za 2021. godinu Država opredijelila nedovoljna sredstva iz Budžeta, ta sredstva ne mogu da pokriju ukupne troškove zarada zaposlenih. Sredstva iz Budžeta su prikazana kroz dio tekućeg održavanja željezničke infrastrukture sa upravljanjem i regulisanjem saobraćaja. Ovako određen Budžet je u ovoj godini nedovoljan i zato Društvo nije u mogućnosti da obezbijedi iz sopstvenih sredstava uredno servisiranje obaveza po osnovu dobijenih međunarodnih kredita, iz kog razloga je Vlada Crne Gore i dala garanciju. Za 2021. godinu, sredstva za otplatu međunarodnih kredita u iznosu od 4,022 mil. eura su opredijeljena Zakonom o budžetu Crne Gore za 2021. godinu, na poziciji „ostali transferi institucijama“ u okviru potrošačke jedinice Uprava za željeznice.

9. Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja

Željeznička infrastruktura Crne Gore AD – Podgorica je, Odlukom Odbora direktora br. 10633/13 od 10.11.2009. godine, prihvatila smjernice, preporuke i načela poslovnog i profesionalnog ponašanja i dobrih običaja, kojima se jača korporativna i vlasnička odgovornost, sprovođenjem standarda ponašanja u svrhu postizanja dobrih rezultata za sve stejkholdere, i potpisivanjem Kodeksa Korporativnog upravljanja Montenegroberze, obavezala se da u narednom periodu primjenjuje dobru praksu korporativnog upravljanja u svim segmentima gdje se prepozna potreba za primjenom i praćenjem rezultata takve primjene.

Prema planu uspostavljanja prakse redovnog procesa izvještavanja o radu preduzeća i uspostavljanja aktivne saradnje između Uprave preduzeća i Odjeljenja za unapređenje korporativnog upravljanja kroz mjesečno, kvartalno i godišnje izvještavanje, ŽICG ostvaruje odličnu saradnju sa Ministarstvom Kapitalnih Investicija, sa ciljem jačanja povjerenja domaćih i stranih investitora, zaposlenih i sveukupne javnosti u crnogorski sistem korporativnog upravljanja.